

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

8-heteses post. sor egyszer 20 fill.
minden következéskor 10 fillér.

Reklám post. sor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, március 5.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vászonyi és Buza Barna.
- Mók a kaszinóban.
- Vadák Széll Kálmán ellen.
- Háborús izgalmak.
- Métezer munkás kenyere.
- aktuális emberek.
- Agyonvert szerelmes.
- Amiről beszélnek.
- A kormány a bankbizottság ellen.
- Tarkaságok.

A türelmetlenek.

Arad, március 4.

Innen a vidékről szívesen látjuk azt, hogy a függetlenségi párt egyik csoportja erős küzdelmet folytat az önálló nemzeti bankért. Ugy éreztük és úgy érezzük ma is, hogy a nemzeti bankért való erős agitáció nagy befolyással lehet arra a tanácskozásra, melyet a két állam kiküldöttjei folytatnak most a kartelbank ügyében és hogy ez az agitáció megerősíti a magyar álláspontot, sőt talán engedékenységre is kényszeríti az osztrák államférfiakat, akiknek be kellene látni azt, hogy Ausztriának semmi kára vagy hátránya nem keletkezhetik abból, ha a kartelbankra vonatkozó magyar prozoziciókat elfogadják, ellenben igenis káros lehet az Ausztriára is, ha Magyarországon a bankkérdés miatt megint zavaros viszonyok keletkeznek.

Az agitációtól azt az eredményt reméltük s remélhettük ezt joggal,

mert Justh Gyula, aki az agitációt vezette, többször kijelentette és kijelentették az ő hivei is, hogy a bankkérdésben közöttük és Kossuth Ferenc között véleménykülönbség nincsen, sőt maga Kossuth Ferenc ma délelőtt a képviselőház folyosóján is hivatkozott arra, hogy ő a bankönállóság híve és szigorúan ragaszkodik e kérdésben is a függetlenségi és negyvennyolcas párt programjához. A kormány a kartelszerű önálló bank kérdésében egységes véleményen van, s az önálló bank mellett agitáló képviselők is megnyugszanak a kartelbank létesítésében.

Ilyen körülmények között nem csoda, ha a legnagyobb mértékben meglepő az egész ország közvéleményére az az izgalmas vita, mely folyton megismétlődik és ma Kossuth meg Justh között is lefolyt.

Az izgalom lecsillapítása és megnyugtató pillanatnyilag az által sikerült, mert Kossuth Ferenc kijelentette, az ő szándéka az, hogy: ha a kartelbank létrehozatala nem sikerül, akkor ő az önálló magyar nemzeti bankot fogja proponálni.

Lehetetlen, hogy volna Magyarországon ember, aki ebben csak egy pillanatig is kételkedett volna és nekünk az az impresszió, hogy nagy taktikai hiba volt Kossuth Ferencet ilyen nyilatkozat megtételére kényszeríteni.

Nem volna csoda, ha most arra a következtetésre jutnának Ausztriában is, meg itthon is, hogy talán Justh Gyula és hivei kételkednek abban, hogy Kossuth Ferenc a kartelbank sikertelensége esetén az önálló nemzeti bankot fogja proponálni és ezért kényszerítik folyton nyilatkozattételre, — holott ez a leghamisabb következtetés, hiszen Justh Gyulának szélteben-hosszában hirdették és hirdetik ma is, hogy ők a bankkérdésben Kossuth Ferencel szolidárisak, közöttük e kérdésben véleménykülönbség nincsen.

Mégis nehéz enyhíteni ennek a hamis következtetésnek a látszatait s nem gyöngíti ezt a látszatot az sem, hogy még a tegnapi pártvacsorán is a legnagyobb lelkesedéssel ünnepelték Kossuth Ferencet — aki pedig igazán nem azt akarta, amit Justhék akartak s aki maga is érezte, hogy neki, mint miniszternek nem kellene határozottan nyilatkoznia arról, hogy mi szándéka lesz az esetre, ha a kartelbank létesítése Ausztria ellentállása miatt meghiúsul.

Persze, mi nem tudhatjuk azt, hogy a határozott megnyilatkozásnak mi következményei lehetnek. Ugy lehet, hogy a mai nyilatkozata eldöntötte a kartelbank sikerét; de az a valószínűbb, hogy mértékadó helyeken bizalmatlanságot kelt a parlamenti többség egységes akaratnyilvánítása iránt. Azt kell hinnünk, hogy a most

Mi lesz az asszonnyal?

Írta: Lázár Béla.

Az államfőház esongetyűje megszólalt — új vendég jött. Nyulánk, déleceg tartású fiatal ember, villogó szemekkel és gondosan ápoltságú bajszal. A felügyelő bevezette szobájába, ahol hamarosan elrendezkedett. E közben sétára mentek ki az udvarra a lakók. A vendég is kijött és egyenesen felém tartott.

— Hát nem ösmersz meg? Sokat voltunk együtt Berlinben.

Persze, hogy megismertem. Az időtájt külföldi tanulmányuton járt, bujta a kórházakat és a könyveket.

— Lám, lám, hogy összekerültünk.

Hementünk a szobámba.

— Hogy kerültél ide? Párbajért?

— Azért.

Rágyújtott egy szivarra és fujta a füstöt. Az udvaron katonás lépésben fel s alá jártak a szocialista vezérek, akik már szinte rendes tanyájuknak nézik ezt a házat.

— Milyen itt az élet?

— Mint kánn. Csupa szabály, unalom, egyhangúság.

— Ez kell most nekem. Meg fogok pihenni. Nagyon felverte idegeimet az élet. Tudod, hogy hazakerültem, letettek körörvosnak a vidékre. Jó nagy kerüllet volt, tele kastélyllyal, ott mindenütt házi orvos lettem, mindenütt megszerettek. Megyészerte ismertek.

— Aztán megházasodtál.

— Ki akard találni a történetemet? Nem fog sikerülni, az én esetem . . . meg aztán minek is találgatnád? Elmondom magamtól. Mikor lekerültem, nem hittem, hogy ez lesz a vége. Gondtalan, vidám és jókedvű voltam. Mig egy szép napon . . . A vasut állomásnál várok, várok épen egy betegemre, mikor lakodalmas nép jött ki s én megláttam a menyasszonyt. Csak egy pillanatra, mert a vonat elrobogott s vitte vitte magával a fiatal asszonyt. Éreztem, hogy most történt velem valami. Napokon át tompa kábultságot éreztem. A fejem zugott, mintha mámoros lettem volna. Vagy mintha főbe vertek volna. Az agyvelőm sajgott, nem értettem, hogy mit beszélnek hozzám. Furcsa egy érzés volt.

A szivarja kialudt, de ő szivta egyre. Megcsóválta a fejét, aztán fel s alá járt a szobában.

— Mikor az asszonnyal megint találkoztam, úgy éreztem, hogy megfagyott a szívem. Attól kezdve bejáratos lettem hozzájuk, meghívtak házi orvosuknak. Egy szempillantással sem árultam el magamat. Csak valamivel többet voltam egyedül. Ha magamra zárhattam a szobát, ha nem láttam emberi arcot, csak akkor nyugodtam meg. Egyébként lázas izgalom vett erőt rajtam, nap, mint nap. Ez volt a legborzasztóbb része az életemnek. Aztán ez is elmúlt . . .

Megkínáltam gyufával s rágyújtott. Eközben egyre mérte a szobát, odaállott az ablak elé s bámult ki a kis udvarra, ahol a szocia-

lista vezérek hangosan vitázva jártak a kerti utakat.

— Mindent elkövettem, hogy megnyugtassam magam. Elutaztam, de fele uton visszajöttem. Az életem volt ehhez az érzéshez kötve. Reggel, ha felkeltem, ott jártam az ablaka alatt, csak hogy megpillanthassam. Aztán mentem dolgaim után, mint a holdkóros, beszéltem, rendeltem, még mulattam is, miközben vérezett a szívem. Észrevettek-e valamit az emberek? Legalább úgy tettek, mintha nem látnának rajtam semmi változást. Az igaz, hogy titkoltam is ezt a gyilkos érzést, mint halálos bűnét a gyilkos. Pedig kimondhatatlan kínokat szenvedtem.

De az asszony megérezte. Este, ha társaságban voltunk s én titokban rajta felejtettem a szemem, felfogta a tekintetem. Tűzek, gyilkos tűzek gyultak ott ki. Abban gyönyör lehet elkárhozni is! Egyszer összeért a kezünk. Tűzár futott végig rajtam, mikor az asszony is megszorította a kezem, miközben lesütötte a szemét. Nagy, fekete pillái voltak, azok hosszú árnyékot vetettek bársonyos arcára, melyen rózsapiros árnyék suhant végig. Kis hija, hogy fel nem ordítottam. Rémes éjszakám volt. Hetekig bujkáltam, önmagam előtt, de mit sem használt. Az asszony tudta, mi előt bujkálok.

... Koresolyáznai jártunk ki a tóra. Az asszonyt mindig nagy társaság vette körül, nem juthattam hozzá. Egyszer mellettem siklott el s a szél fellibbentette divatos rövid szoknyáját. Szerencse, hogy pad előtt állot-

megnyilvánuló türelmetlenség inkább ártott annak a szándéknak, melyet a kartelbank tárgyalások sikertelensége esetére akartunk érvényesíteni, sem hogy használt volna.

Ami ellenben azokat a kombinációkat illeti, melyek kormányválságról beszélnek, azokat komolyan fogadni talán nem is szabad, mert — legyünk bizonyosak abban, hogy most sokkal egyszerűbb és sokkal könnyebb a kartelbank létesítésének következményeit elviselni Ausztriában, semhogy e miatt egy magyar kormányválság bonyodalmát fölébreszteni érdemes volna.

Vázsonyi és Buza Barna.

A képviselőház ülése.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Budapest, március 4.

Az ülésen Justh Gyula elnökölt, aki jelentette, hogy Benyovszky Sándor gróf összeférhetlenségi ügyét e hónap 10-én délután öt órakor tárgyalja az összeférhetlenségi állandó bizottság. Ezután harmadik olvasásban megszavazták a tőkekamatadóról szóló javaslatot. Érdekes volt Buza Barna és Vázsonyi Vilmos esatározása, amelyben arról vitáztak, hogy ki a jobb hazafi.

Részletes tudósításunk a következő:

(Buza és Vázsonyi.)

Buza Barna: Vázsonyi Vilmos tegnap kijelentette, hogy neki az ő fejedelmi druszája, II. Vilmos sem imponál, azután áttért az én nagyon szerény, egyszerű multamra. Én halás vagyok, hogy az én multamat említette, mert az én multam nagyon szerény, nagyon egyszerű, de egyúttal, azt hiszem, nyugodtan mondhatom, hogy nagyon tiszta is. Az én multamban semmi legesekélyebb dolog, még csak ezüstszelencényi esekélyesség sincsen olyan, amire akármilyen okból fátolt borítani óhajtanék. (Derűtség.) Egy verset, egy csalfa verset említett fel Vázsonyi Vilmos az én multamból, amelyet az ő előadása szerint én küldöttem volna be a „Magyar Allam”-nak, amely vers igen vallásos, zengzetes szolozsma volt, de a

versnek akrostichonszerűleg a kezdőbetűi egész más értelmet hoztak ki. Az, hogy ezt a verset én irtam volna, hogy én küldtem volna be a „Magyar Allam”-nak, nem igaz. (Derűtség.) Kötelességem azt az elégtételt Vázsonyi t. képviselőtársamnak megadni, hogy némi szolidaritás köztem és azon vers között mégis volt annyiban, mert annak a társaságnak, a melyből az a vers származott és amely az egyházpolitikai viták idején együtt volt és együtt működött, én is egyik szerény tagja voltam. Nem tagadom ezt, sőt mindig örömmel emlékezem vissza, hogy én akkor Vázsonyi t. képviselőtársamnak őszinte tisztelője és követője is voltam. Meg is mondom, hogy miért? Azért, mert fiatalos lelkesedéssel akkor, de most is, én Magyarországon egy liberális magyar nemzeti politikának követését tartottam és tartom helyesnek. Mert én ezt a politikát láttam Vázsonyi t. képviselőtársam működésében, azért voltam én Vázsonyinak híve. És csak amikor meggyőződtem róla, hogy Vázsonyi egész politikája csak liberális, de nem magyar nemzeti és csak akkor, amidőn meggyőződtem róla, hogy Vázsonyi oly politikát követ, amely ebben az országban a magyarságnak, a magyarság hagyományainak, a magyarság minden fentartó tényezőjének teljes destrukcióját fogja előidézni, (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) akkor azután Vázsonyi képviselőtársam társaságában többé nem maradtam meg. (Helyeslés.) és azt hiszem, hogy ez a veszteség nem is fájhat t. barátomnak, mert az én szövetségem elvesztéseért bőven kárpótolták őt, igen liberális és puritán jellemű férfiak, egy Hüvös József, egy Heltsai Ferenc, egy Morzsányi Károly baráti és elvtársi szövetkezése. (Helyeslés és tetszés a baloldalon.) Méltóztassanak megengedni, hogy ezek előadása után Vázsonyi Vilmos t. barátom tegnapi fejtegetésére egészen röviden azzal az ő modern fülének talán nem eléggé tetsző vad ázsiai magyar népdal szavaival feleljek: te hagytál el, nem én téged. (Derűtség.)

Vázsonyi Vilmos: Én Buza Barna tisztelt képviselőtársam ezen megfontolt védekezésére nem kívánok hosszasan válaszolni. Tisztelt barátom egy egészen ártatlan megjegyzésemet arra használta föl, hogy plutarehusi párhuzamos életrajzot állítson össze saját élete és az én életem között, természetesen plutarehus objektívással megállapítván, hogy a Buza Barna-féle élet sokkal tisztább és derekabb, mint az enyém. Ezt szavazattöbbséggel talán még sem lehet eldönteni. (Derűtség.) De én egyáltalában nem ellenkezem: legyen t. barátomnak saját tetszése és ízlése szerint. Ellenben t. barátom felszólalásában egyúttal bátorkodott engemet

ugy odaállítani, mintha én azon a csatamezőn, amelyen az ő buzgó támogatása mellett elvérttem, mást hirdettem volna valaha, mint ma. Hát én éppen ő reá hivatkozom, klasszikus tanura, hogy én akkor is ugyanazt hirdettem, amit ma hirdetek és éppen azért buktam el, mert ugyanazt hirdettem.

Sághy Gyula közbeszól.

Vázsonyi Vilmos: Sághy Gyula t. képviselőtársam közbeszólására pedig vagyok hátor megjegyezni, hogy én a függetlenségi párt irányát szolgáltam akkor, amikor az még nem volt szerencsés öt meggyőzni a függetlenségi párt eszméinek kormányképeségéről. (Derűtség.) Én soha életemben a függetlenségi párt programja és eszméi ellen nem vétettem. A függetlenségi program, mely irány és a függetlenségi pártkötelék két teljesen különböző dolog.

Egy hang: Nagyon különböző!

Vázsonyi Vilmos: T. barátom addig ment az életrajzi adatok felsorolásában, hogy még az én hazafiságomat és magyarságomat is kétségbe akarta vonni. Nem is feleltem volna az ő kedélyes felszólalására, ha abban ez a pont nem lett volna benne. Ez egyszerű gyanusítás, amelynek bizonyításával a t. képviselő ur adós maradt és adós fog is maradni, mert hazafiságomról és magyarságomról én akkor tettem próbát, amikor az nem olesó szólamokban nyilvánult meg, hanem kockázattal járt. (Felkiáltások: Hol?)

Hol? Az alkotmányos küzdelemben nem azért esatiakoztam az urak táborához, mintha én az osztozkodásban kívántam volna részt venni. Hol? Kérdi a képviselő ur. Nekem Budapesten bizony nehezebb volt a helyzetem az alkotmányos küzdelemben azokkal szemben, akik Budapesten elég hatalmasak voltak arra, hogy az utcát felsorakoztassák, mint aminő volt a helyzete a képviselő urnak Nagy-Szalontán! De én ezen elemekkel szemben is megálltam helyemet. Ha magyarság és alkotmányosság kérdéséről van szó, én Heiszter nem lehettem: én nem vagyok szállításköpes: a magyar szabadságot és alkotmányt szállíthatják mások, a többség táborában: hiszen a Bécs felé vezető út kucocokkal annyira el van állva, hogy én oda nem is juthatnék. Felkiáltások középpütt: Nagyon igaz! Balról: Vázsonyi! Bözöky! Sándor! Gyönyörű kis társaság! (Zaj.)

(A kereseti adó.)

Vázsonyi Vilmos: Indítványozom, hogy az értelmi foglalkozások, ügyvédek, orvosok, írók, művészek és egyéb szabad foglalkozásuak a kereseti adó alól mentesíttessenek.

tam, mert szédülten buktam el. Az asszony észrevette és felkacagott. Győzelemittas nevetés volt és én elszégyeltem magam. Kerültem ismét napokig.

Leült a székre és arcába temette a kezét.

— S mire határozta magadat?

— Nem volt erőm semmire. Eltem. Végeztem a dolgomat s remegve vártam az estét, amikor újra megláthatom. Az asszonyt mulattatta a dolog és én egyre remegtem, hogy más is észreveszi. Félttem önmagamtól. Különösen a megyebálón álltam ki nagy próbát. Az asszonyt körülfogták s alig tudtam hozzáférni. De a négyese az enyém volt. Sohsem láttam még oly vignak. Az egész világ azt hitte, hogy a legboldogabb asszony, a kicsapongó jókedve félrevezetett mindenkit. De nekem azt sugta:

— Boldogtalan vagyok.

Ezzel a szóval megörjített. Most már kerestem az alkalmat, hogy egyedül találjam, de ő futott az alkalom elől, amivel még jobban izgatott.

Újra felállott és nagy, komoly lépésben megindult a szobában.

Ettől kezdve üldözni kezdtem. Azt hittem jogom van hozzá, mert boldogtalan s boldoggá akartam tenni. Az életemet áldoztam volna fel érte. De az asszony nem engedett magához. Leveleimet visszaküldte, letagadtatta magát, nem járt a rendes esti társaságba s én alig láthatam. Mindez csak olaj volt a tüzre. Azt éreztem, hogy vesztembe rohanok.

De ki tud ilyen érzések közt gondolkodni? Szemben a házukkal megüresedett egy lakás. Mentem kivettem s attól kezdve ott állottam őrt

az ablak előtt, minden szabad időmben. A városban bizonyára már egyébről sem beszéltek: az emberek sajnálkozva néztek rám s barátaim gyöngéd célzásokat tettek házasságra, emlegettek neveket is, de én kiterőlog feleltem. Télre fordult az idő s alig hogy beesteledett, odaálltam rejtekhelyemre s le nem vettem a tekintetem a szemközti ablakról. Jól láttam, hogy ő is ott áll, tudja, hogy lesem s én arra gondoltam, hogy boldogtalan. Mért boldogtalan?

Szítált a hó, az ura fenn van a kaszinóban, ő egyedül, — gondolám s hirtelen elhatározással átvetettem magam a kerítésen, be a szobájába. Mindketten szótlánul néztünk egymásra.

— Mit akar? — susogta.

Odakusztam hozzá, átöleltem s mint gyenge inda, hozzám hajolt. Éreztem lehellelőnek illatát s elbódított.

Leverte a hamut a szivarjáról s mereven tekintett ki az ablakon.

— S a férje meglepett?

Némán megrázta a fejét.

— Oly boldogtalan voltam, mint ő! Nagy kiábrándulás volt a szava. Nem szeretett, sem engem, sem az urát, — ezért boldogtalan. Az urához hozzáerőszakolták, — de engem nem tud megcsalni. Megkísérlette, hogy szeressen, de nem tud. Nem született a szerelemre... Ugy éreztem, hogy minden szavával mérges tört dőf a szívembe, ott aztán megforgatja azt. Sirtam, rimázkodtam, hogy szeressen. Mindent megígértem, eget és poklot és minden szentjeit, de ő bánatosan hajtotta le a fejét s zokogott:

— Nem szeretek senkit, senkit...

Mint akit agyonkinoztak, úgy támolyogtam ki szobájából, neki a szélnek, zivatarnak. A kaszinó előtt találtam magam. Baráti hangok fogadtak, vittek fel a kártyaszobába, s leültettek egy asztal elé, ahol magam előtt láttam — az urát.

Indulatom, gyűlöletem most mind ez ember személyében központosult. Ime egy féreg, aki elvesz, megejt egy asszonyt, aki nem szereti, jogokat szerez magának, noha nem szeretik, boldogtalaná tesz egy lényt, akit imádok, de aki nem szeret.

Játszani kezdünk, de kezembem remeg a kártya s háborognak az érzelmek. Az elfojtott szenvedelmek aztán kitornek, arcába vágom a kártyát, kiáltva:

— Csalsz, ember, csalsz!

Másnap, hogy a golyója elé álltam, kitárt mellel, boldogan vártam a halált. A golyó elsüvitett a fülem mellett, én rákaptam a pisztolyt, elsütöttem s ő holtan bukott alá... Igaz is, mikor szabadulsz ki?

— En? Holnap.

— En meg holnaphoz egy évre.

Végigdől az ágyon és fujta a füstöt maga elé.

— Egy évig fogok tépelődni az esetenem ebben az oduban... — mormogta.

Halkan kérdeztem tőle:

— Mi lesz az asszonynyal?

Nem válaszolt. Csak eregette a füstkarikákat s nézte, mint foszlanak szét a levegőben.

Eber Antal a parcellárisok ügyében ajánl stílárius módosítást.

Wekerle Sándor: Eber indítványát elfogadja, de Vázsonyiét nem. Különösen a közhangulat miatt, mert a legtöbb panasz épen az ügyvédek és orvosok csekély megadóztatása miatt érkezett hozzá.

A Ház így is határozott.

A 4. szakasznál azt a módosítást ajánlja Eber Antal, hogy ha valaki haszonhajtó vállalata megszűnését elkésve jelenti be, ebből ne származzék reá kár.

Wekerle Sándor ehhez hozzájárul. A Ház így határoz.

A 11. szakasznál Sándor Pál rámutat arra a képtelenségre, hogy az újonnan keletkezett haszonhajtó vállalatot mielőtt tényleges jövedelme volna, értelmezett jövedelme alapján adóztatják meg.

Polónyi Géza: Hasonló értelemben szóval fel.

Wekerle Sándor: Kéri a szakasz elfogadását.

A Ház elfogadja a szakaszt.

(A kereseti adó kontingentálása.)

A 19. szakasznál Petrogally Gusztáv indítványozza, hogy a kereseti adó 29 millió koronában kontingentáltassék.

Vázsonyi Vilmos indítványozza, hogy az általános kereseti adó 2000 koronáig két %, azon túl 5% legyen.

Sándor Pál örömmel fogadja Petrogally indítványát.

Polónyi Géza: Visszautasítja azt a támadást, hogy a függetlenségi-párt gyűlölettel viselkedik a kereskedő osztállyal szemben.

Sándor Pál: Személyes megtámadtatás címen kér szót. Polónyi — ugymond — a függetlenségi-párt vezére. (Nagy zaj.)

Polónyi Géza: Csak tagja!

Sándor Pál: Bocsanat, nem tudtam. Különben arról az időről beszéltem, mikor Polónyi miniszter volt.

Wekerle Sándor: Vázsonyi indítványához nem járulhat hozzá, de Petrogallyét elfogadja. (Helyeslés.)

A Ház így is határoz.

(Gyors tárgyalás.)

A Ház ezután apró módosításokkal a kereseti adóról szóló javaslatot elfogadta részleteiben is. Következett ezután a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adójának tárgyalása. Polónyi Géza szólalt fel a címnél, mire a vita folytatását a holnapra halasztották.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Mrs. Carrie Chapman Catt előadásairánt az érdeklődés mindinkább fokozódik. Olyan nő lesz Aradváros közönségének alkalma megismerni, akinek híre — és méltán — bejárta az ó és újvilágot, akinek szellemi feneköltsége magával ragadja azt is, aki a jogaikért küzdő nőket ellenséges szemmel nézi. Előadása, melyet f. hó 14-én a városháza nagytermében tart, (délután fél 5 órakor) egyike lesz a legérdekesebb előadásoknak, mely városunkban elhangzott és belátható időn belül elhangzani fog. Jegyek előre válthatók az aradi papirkereskedésekben és az Aradi Nőtisztviselők Egyesülete tagjainál.

(*) A délvidéki tudóvész ellenes szövetség most alakította meg fiókegyesületét Ujaradon. Bechnitz Sándor dr. tb. vármegyei főorvos a szövetség ujaradi fiókegyületének megalakulása iránt érdeklődő nagy számban megjelent közönség előtt tartalmas szavakban méltatta a szövetség emberbaráti hivatását. Az alakuló közgyűlés február 28-án tartatott meg Ujarad közösgyháza tanácstermében. A tisztikar így alakult meg: Elnök: Foitsek Károly uradalmi igazgató. Alelnökök: Bechnitz Sándor dr., Pollák Mór dr. és Holtz Antal dr. Titkár: Vass Andor dr. Ügyész: Hemmen János dr. Pénztáros: Szadorf Ferenc. Ellenőr: Princz F. Felügyelő-bizottság: Hrusek Béla, Netter Márton, Theisz Miklós és Hackel Ignác. Egészségügyi bizottság: Foitsek Károly, Bechnitz Sándor dr., Pollák Mór dr., Holtz Antal dr., Vass Sándor dr., Ternajgó Lajos, Ternajgó József, Csenkey Károly.

Nők a kaszinóban.

Nyilatkozik a választmány.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, március 4.

Az elmúlt napokban írtunk arról, hogy a békési kaszinó közgyűlésén négy nőt beválasztottak a tagok közé. A békési kaszinó választmánya most ez ügyben a következő figyelemre méltó sorokat intézte hozzánk:

Tekintetes Szerkesztőség!

Az „Aradi Közlöny” folyó évi febr. hó 23-án megjelent számában „Nők a Kaszinóban” cím alatt két közlemény látott napvilágot, melyek a „Békési Kaszinó” belügyeivel foglalkoznak s a melyek ezen egyesületet egy csapásra az egész ország érdeklődése tárgyává tették. Sietünk kijelenteni, hogy ez az egyesületünk által nem álmódott nagy díszőség csak pünkösdi királyság s feminizmus minden ultramodern apostola sajnálatára éppen mi vagyunk kénytelenek a „Békési Kaszinó” hirtelen támadt nimbusza megnyirbálására és pedig azon egyszerű okból, mert a fent jelzett közlemények nem felelnek meg a valóságnak.

A „Békési Kaszinó” választmánya, nem, mintha elkövetett cselekedetei szorulóknak módosító magyarázatra, hanem a tek. Szerkesztőség becses lapja, ugyszintén ennek nyomán a fővárosi lapok napról-napra megújuló híradásai, sőt legelterjedtebb napilapunk, az „Az Újság”-nak meg éppen hasábokra terjedő, morálfilozófiai elmélkedésének hatása alatt folyó év febr. hó 28-án foglalkozott az esettel s ennek folytán a tek. Szerkesztőséget általunk a következő, valóságnak megfelelő adatok közlésére kéri fel:

A „Békési Kaszinó” választmánya akkor, midőn az „Aradi Közlöny” ismeretlen tudósítója által célzatosan tanítónőknek és pedig állami tanítónőknek megtett (jóllehet közönségünkben mind a mai napig nem sikerült a régóta óhajtott állami isk. megvalósítása) elferdített néven hozott özv. Osváth Ferenéné volt békési főgymnasiunai igazgató özvegye, Szabó Julia magánzó, Kutassy Ida közs. elemi isk. s okl. polg. isk. és Dwelly Margit közs. polg. tanítónő urhölgyeket a legkisebb ellenvetés nélkül, sőt titkos szavazással egyhangulag a kaszinó pártoló és nem rendes tagjai sorába felvette, csak az egyesület régi gyakorlata szerint cselekedett, amiben az ultramodern feminizmusnak semmi néven nevezhető érdeme nincs. Alapszabályban adott joga lévén társadalmunk minden tisztjes családjá, tehát urhölgyének is, hogy ezen csupán címzetes, de semmiféle jogokkal és kötelességekkel nem járó tagsági elnevezéssel, mérsékelt díjért, egyesületünk 2000 kötetre menő könyvtára élvezetéhez, de csakis ehhez, jogot formálhassanak.

Ezeket az urhölgyeket tehát, midőn egyesületünk pártoló tagjai sorába való felvételüket kérték, nem a feminizmus ultramodern eszméi, de azon egyszerű, nálunk immár félszázad óta szokásos gyakorlat vezette, hogy ezen lépésükkel az egyesek által csak nagy költséggel megszerezhető irodalmi termékek élvezetéhez jutnak. A „Békési Kaszinó” kártya és billiárd „füstös termei” tehát épen úgy, mint az aradi és a fővárosi férfi szentélyek, tovább is az erősebb nem kiváltságai maradnak, sőt olvasótermét sem népesítik be a Tolnai Világlapja mellett ugyanazok a hölgytagok és pedig nem csupán azért, mert ez az egyébként mindannyiunk által felette tisztelt sajtótermék a mi „falusi” kaszinónk figyelmét elkerülte, de sokkal inkább azért, mert ezek a kompromittált urhölgyek még a néhai való Beniczkyé Bajza Lenke szemérmes történetét is eselédjeikkel vitetik el.

Hajnal Béla és Varga János választmányi tag urakat (akik közül az utóbbi egyesületünk ezidőszerű titkára), tehát épen nem a nagy Széchenyi koszorújára való vágyakozás, csupán egy igen közönséges, a kaszinó minden tagja által szívesen gyakorolt, egyszerű figyelem vezette az említett urhölgyek ajánlásában. Ezen ténykedésüknek tulajdonképpen nem is volt egyéb célja, mint, hogy a választmányi tudomást szerezzon az urhölgyek könyvtári használatot igénylő szándékukról, ennél fogva semmiféle lovagias védelmezésükre sem szükség,

sem alkalom nem volt, lévén az ilyen tagságra való hölgyajánlás nálunk 1840., tehát még a feminizmus kérdésében bizonyosan konzervatív elődök ideje óta napirenden lévő dolog. Ezek után tehát nyilvánvaló, hogy úgy a tek. Szerkesztőség becses lapja, mint ennek nyomán valamennyi fővárosi hírlap lényegesen más színezetű felvételi esetet tárgyaló híreszteléseit s a valóságnak meg nem felelő esetből vont következtetései sem a pártoló tagoknak belépő urhölgyekre, sem egyesületünkre nem vonatkozhatnak, ennek okáért a „Békési Kaszinó”-ról megindított ultramodern feminizmus díszőségét kénytelenek vagyunk a tek. Szerkesztőséget tudósító, általunk ismeretlen jóakarónk képzeletének tulajdonítani. Sorainknak becses lapjában való közzétételét kérve vagyunk

Békésen, 1909. március 3-án

A „Békési Kaszinó” választmánya nevében, a tek. Szerkesztőség iránt kiváló tisztelettel Varga János, titkár. Lavatka József, elnök

Kétezer munkás kenyere.

Elismerés az aradi pénzüintézeteknek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, március 4.

Olyan lelkesedést és áldozatkészséget még talán soha sem tanusított bizottság, mint a milyennel ma délután a gyáralapító bizottság az Aradon létesítendő teksztil-gyár ügyét felkarolta.

Minden kivánalmat teljesítendőnek mondtak a tagok, akik örvendve ragadták meg azt a régóta várt alkalmat, hogy egy komoly és nemesak papírosan körül cirkalmazott gyáralapítással szaporíthatják a keresetforrásokat Aradon. Az új házbéradó percentjének leszállítása már a jövő esztendőben a pótdadó négy százalékos emelkedését jelenti s ezt a terhet az egész lakosságnak kell viselnie. Azért érthető a bizottságnak az a határozata, hogy a teksztil-gyár létesítését elősegítő aradi pénzüintézetek iránt az elismerés kifejezését hozza javaslatba a közgyűlés elé.

Az állam hatszáznegyvenezer korona szubvenciót biztosított Haefelének, hogy a gyáralapítás nehézségein átségitse arra az esetre, ha kétfélmillió négyszáz ezer koronát fektet be a gyárba. A tekintélyes összeg fedezéséről részvénytársaság alakításával gondoskodik a gyáros és a részvények, mint azt megirtuk, aradi érdekeltségek, aradi pénzüintézetek tárcáiban lesznek. Tehát úgy ezuton, mint a kétezer munkás alkalmazása által fokozza a vállalat Arad gazdasági életének elevenségét s a gyáralapítási bizottság tagjai méltányolva mindeme hatásait egy, nagy a balkáni piacok meghódítására készülő ipartelepnek, kimondták, hogy:

1. A Libás-dűlőben átenged a város husz hold telket gyárépítés céljaira.
2. Tizenöt évi adómentességet biztosít, közevetvén mentességet ad.
3. Az építéshez szükséges téglá anyag megváltása fejében negyvenötezer koronát fizet a gyárosnak.
4. A gyártelep belvizeit levezeti a Száraz-érbe.
5. Az iparvágány fektetésére szükséges területet ingyen átengedi.

De kiköti, hogy az igazgatóság Aradon székeljen és a részvénytársaság egy darab részvényt engedjen át a városnak.

Az építkezés két év alatt befejezendő és a gyár ez időn belül köteles az üzemet megkezdeni. A polgármester indítványára még azt is kimondotta a bizottság, hogy az építkezésnél megkivánja az aradi ipar előnyben részesítését és egyszerűs mind javaslatba hozza, a közgyűlés mondjon köszönetet az aradi pénzüintézeteknek azért, hogy a gyáralapítást részvételükkel lehetővé tették.

A kormány a bankbizottság ellen.

A minisztertanács döntése. — Válságos helyzet.

— Távirati tudósítás. —

Arad, március 4.

A mai nap eseménye a délutáni minisztertanács volt. A délelőtt különböző jóslásokkal és meglehetősen élëshangu folyosói jelenetekkel telt el, de már ekkor hangoztatták, hogy a kormány a válság kitörését egy időre el fogja halasztani. A délutáni minisztertanács hosszú vita után egyhangú megállapodást hozott létre és ezt a határozatot szokatlanul hosszú félhivatalos jelentésben publikálta is.

E határozat szerint a kormány visszautasítja a bankbizottságnak a bankkérdésben elfoglalt álláspontját és kijelenti, hogy a képviselőháztól a Holló-féle javaslat mellőzését fogja kérni és e kérelme teljesítéséhez maradását köti. Holló javaslatát a kormány csak a banktárgyalások befejezése után engedti a Ház tárgyalása alá.

A kormány e határozott állásfoglalása óriási feltűnést keltett. A bankbizottság már néhány nap múlva válaszolni fog erre és e választól függ a válság kitörése.

Részletes tudósításunk a politika mai eseményeiről itt következik:

A válság elődázása.

Ma délben, a minisztertanács megtartása előtt, politikai körökben így ítélték meg a helyzetet:

Tegnap még úgy állottak a dolgok, hogy a kormány a ma délután négy órakor tartandó minisztertanácsán el fogja határozni a lemondását. Különösen *Andrássy*, *Dzrányi* és *Zichy Aladár* miniszterek sürgették a kabinet távozását, a néppárt pedig minden előkészület megtett arra, hogy kilépjön a koalícióból.

Mára azonban a helyzetben némi változás állott be. *Kossuth Ferenc* hír szerint még egy kísérletet akar tenni arra nézve, hogy egységesen maga mellett tartsa pártját. E végből táviratilag felrendelte a párt összes tagjait a fővárosba és hogy ezeknek idejük legyen az ideérkezésre, a pártkonferenciát e hó 9-ikére halasztotta el.

Az alkotmánypárti miniszterek — *Wekerle* kivéve — a kabinet lemondása mellett vannak. Ugyanezt kívánja *Zichy Aladár*, a néppárt minisztere is. *Kossuth* és *Wekerle* azonban a lemondást még halogatni akarják. Ugyanis a mai minisztertanácsán *Kossuth* nyilatkozatot fog tenni és a bankkérdésben vissza fog térni arra az álláspontra, melylyel a kabinet szolidaritást vállalt. Ez pedig a *kartelbank*. Ilyen módon a válság elődázható lesz még egy-két hétre, amely idő alatt így hirdeti ezt különösen a *Holló*-csoport — ki fog tűnni az osztrák kormányval folytatott tárgyalások eredménytelensége, a bankbizottság pedig gyorsan be fogja fejezni tárgyalásait és el fogja fogadni *Holló* határozati javaslatát.

A válság kitörését főleg addig szeretné a kormány elodázní, amíg az adóreform ügye el nincs intézve, a banktárgyalások be nem fejeződnek s míg a háború dolga el nem dől.

Folyosói forrongás.

A képviselőház folyosóján természetesen mindenki a válságos helyzetről beszélt. A hangos jelenetek és megnyilatkozások egymást érték. Egy-egy miniszter vagy pártvezér körül nagy csoportok képződtek és hangosan folyt a vita az eshetőségekről. Az érdekesebb jelenetekről itt adjuk tudósításunkat:

(*Polónyi és Ugron.*)

A folyosón megszólította *Polónyi Géza Ugron* Gábort:

— Kedves Gábor, — mondta neki — nem értem, miért támadol a cikkeidben a mi küzdelmünket. Hiszen mi *Kossuth*tal vagyunk, nem *Kossuth* ellen.

Ugron indulatosan kifakadt:

— Ez nem igaz, ez csak szemfényvesztés. *Ti Kossuthot akarjátok lejáratni*, pedig ez halálos bűn, mert a függetlenségi párt olvész, ha nem *Kossuth* a vezére. Magyarországon nem lehet nélküle függetlenségi politikát folytatni. Ne emlegessétek nekem mindig a pártegységet, fegyelmezettséget! Ezek csak frázisok! — szolt *Ugron* és dühösen ott hagyta *Polónyit*.

Polónyi szereplését különben is gyanus szemmel nézik most. A függetlenségi párt egyik vezető embere fölkereste a folyosón az újságírókat s ezt mondta nekik:

— Hallom, hogy *Polónyi* azt híreszteli, hogy a mostani akció egészen tőle indul ki s *Justh Gyulának* ő a tanácsadója. Kérem, írják ki, hogy ez nem igaz s csak az a való, hogy a mi küzdelmünket diszkreditálja.

(*Holló és a 67-esek.*)

A függetlenségi képviselőkből nagy csoport alakult a folyosón. A helyzetről volt szó. *Holló Lajos* tartotta szóval a csoportot:

— Ami most folyik — mondta — a 67-esek végső vergődése. Lehetetlen, hogy fontos nemzeti érdekek súlyos pártérdekeknek legyenek alárendelve. A függetlenségi párt egységes az önálló bank dolgában *Wekerle*vel és *Kossuth*tal és a bankbizottság a kormányval egyetértve járt. Nem igaz, hogy a függetlenségi pártban frakciók vannak, ezt csak a 67-esek koholták. Egyébként próbáljanak a 67-esek ellenzékbe menni, de ne császári fődözet mellett lövöldözzenek, hanem forduljanak a nemzethez, amely a függetlenségi pártnak többséget adott.

Szemere Huba megjegyezte, hogy nem a bankért folyik a harc, hanem ez a végső küzdelem a 48 és a 67 között.

Földes Béla végül kijelentette, hogy hét-főre össze kell hívni a bankbizottságot, mert nem lehet már tovább halasztani a dolgot.

Holló ezután még azt is kijelentette, hogy ő privátim beszélgetést folytatott *Kornfeld Zsigmond* báróval és akkor *Kornfeld* esodálokozott azon, hogy akadhat magyar ember, aki nem akarja az önálló bankot.

(*Andrássy nem moód te.*)

A folyosón ezután a 67-es miniszterek lemondásáról kezdtek tárgyalni. A beavatottak kijelentették, hogy *Andrássy* és *Zichy lemondásának híre még korai*. A belügyminiszter ki is fejtette ezt az álláspontját egy csoport előtt.

— Az én programom — ugymond — mindenkép siettetni a dolgok fejlődését és tisztázását és azután majd meglátjuk mi történik. De már most sem hallgathatom el azt a véleményemet, hogy korai most a függetlenségi pártnak az önálló bank melletti állásfoglalása, mert a *kartelbank* dolgában az egész kormány szolidárisan megállapodott és álláspontját teljes erővel érvényesíteni akarja. Ha a

kartelbank felállítása nem sikerül, akkor áll elő a követelés, hogy mást csináljunk.

Baloghy ezután megjegyezte, hogy az ő tudomása szerint a kormány értesülve volt a bankbizottság szándékairól. *Andrássy* ezt tagadásba vette.

(*Táviratok a vidékre.*)

Ma délben a függetlenségi párt összes tagjainak táviratokat küldtek a vidékre ezzel a tartalommal:

— Kérlek, azonnal jöjj *Buda-pestre* s úgy rendezd dolgaiddat, hogy kedd estig itt maradj.

Kedden este a függetlenségi párt értekezletet tart.

Kossuth és Justh.

Rendkívül érdekes jelenet folyt le a folyosón *Kossuth Ferenc* és *Justh Gyula* között. Egy csoportban, ahol a kereskedelmi miniszter és *Justh* állott, *Ugron*nak a Magyar Nemzetben megjelent cikkét tárgyalták, amely a pártot széthúzással vádolja meg. Megkérdezték *Kossuth*tól, vajjon olvasta-e ezt a cikket.

— Nem olvastam még, felelt *Kossuth*, mert az illető estilap még nem került kezembe. Bármint is áll a dolog, bizonyos, hogy fegyelmet kell tartanunk, ha célt akarunk érni. Abban, hogy én is, *Ugron* is, *Holló* is az önálló bankot akarjuk, nincs köztünk különbség. Ma is az önálló bank mellett küzdök. Differencia legfeljebb a módban lehet. Az persze törhetetlen, hogy a pártban 100-an, 150-en vagy 200-an a fejem felett akarnak cselekedni. Ezt én ameddig a pártnak elnöke vagyok es maradok, nem töröm.

Justh Gyula szoltott ekkor:

— Kérlek, mi elvárnók, hogy te, mint elnök, bizonyos kérdésekben a mi tanácsainkat is meghallgathatnád.

Kossuth kissé ingerülten szolt:

— Igen, ha ennek szükségét látom.

Justh Gyula: Te eddig csak az önálló bank ellenségeit hallgattad meg!

— Kik azok? — kérdezte *Kossuth*.

Justh Gyula: *Wekerle* és *Andrássy*!

Felkiáltások: *Wekerle* nem az!

Kossuth: Igazán nem értelek. Te nekem szememre lobbantod, hogy *Wekerle*vel és *Andrássy*val tárgyalok. Hiszen az egyik miniszterelnököm, a másik miniszter társam. Hivatalból is hozzájuk kell tartoznom mindenekelőtt is!

A beszélgetésnek ezzel vége szakadt.

Változások a kabinetben?

Egyik fővárosi estilap a válság előzményeiről írva, elmondja, hogy *Wekerle* miniszterelnök már néhány hónappal ezelőtt feltárta a király előtt a bankkérdés nehézségeit és azt ajánlotta a felségnek, hogy adjon több miniszteri tárcát a függetlenségi pártnak. A király ekkor kijelentette, hogy mindenkit szívesen lát, de *Wekerle*hez ragaszkodik, vagy ha már más is lesz a miniszterelnök, legyen az olyan megbízható 67-es, mint *Wekerle*. *Wekerle* és *Kossuth* között szóba került ezután, hogy *Justh* és *Holló* miniszteri tárcát kapjanak. Azonban úgy *Holló*, mint a többi függetlenségi pártvezérek, akiről szó volt, kijelentették, hogy a bank ügyében nem tágitanak a miniszteri tárcákért sem.

A kabinet felrissítésének terve most a 67-esek lemondási szándékával megint aktuálissá lett. Ez azonban csak akkor valósulhat meg, ha a bankkérdésben sikerül valami kompromisszumot találni.

Kristóffy a királynál.

Politikai körökben nagy feltűnést keltett ma az a bécsi hír, hogy a ki-

rály ma délelőtt az általános kihallgatás során fogadta Kristóffy József volt belügyminisztert is. Kristóffy kihallgatását sokféle képen kommentálták, de biztosat az audienciáról senki sem tudott mondani.

A minisztertanács döntése.

Ma délután négy órakor Wekerle Sándor miniszterelnök elnöklésével minisztertanács volt, melyen az összes miniszterek résztvettek. A minisztertanácsról a következő félhivatalos jelentést adták ki:

A bankbizottság folyó évi március 2-án tartott ülésén azt a határozatot hozta, hogy az érdemleges tárgyalásokat folytatja és határozati javaslatot illetőleg, jelentést terjeszt a képviselőház elé. A mai napon tartott minisztertanács egyhangulag magáévá tette a miniszterelnöknek a bankbizottság ezen ülésén tett nyilatkozatát, mely szerint a kormány addig, míg az osztrák kormányval a már ismert alapon tárgyalásokat folytat, a képviselőház részéről utasításokat nem fogadhat el. A kormány ennek megfelelően a bankbizottság jelentésének előterjesztésekor azt a javaslatot teszi a Háznak, hogy a Ház a bizottság jelentését mindaddig ne tűzze napirendre, míg a kormány a folyamatban levő banktárgyalásokat be nem fejezi és arról a Háznak előterjesztést nem tesz. A kormány siettetni fogja az osztrák kormányval folyamatban levő tárgyalások befejezését, de állását köti ahhoz, hogy a Ház időt engedjen a tárgyalások befejezésére és addig elhalassza a bankbizottság jelentésének tárgyalását.

A döntés hatása.

Az a különös körülmény, hogy a minisztertanácsról ily hosszú és erélyes hangú jelentést tettek közzé, mutatja, hogy a helyzet igen komoly. A pártkörökben rendkívül érdeklődéssel és nagyobb részt helyesléssel fogadták a döntést és nagy kíváncsisággal várják a bankbizottságnak néhány nap múlva hozandó határozatát. Ha ez valami előre nem látott fordulatot nem hoz, a válság kitörése rövid időre el van odázva. Miután azonban semmi kilátás sincs arra, hogy az osztrák kormányval folytatott banktárgyalások eredményre vezessenek, a válság már nemsokára, de legkésőbb a tárgyalások befejezése után kitör.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A cohesdiek ügye a Kurián. Évek hosszú sora óta folyik már az a per, amelyet a cohesdi urbéreszek indítottak Hetterich Helén és Emilia ellen, egy erdővédelmi ügyletből kifolyólag. Az alsóbiróságok nem akeptálták azt a kifogást, hogy a szerződést, — mivel urbéri ügyről van szó, — a földmívelésügyi miniszternek kellett volna jóváhagyni s így az ügy a Kurián elé került. Ma volt a tárgyalás a Kurián, ahol Fittler kuriai bíró referálása után mindkét alsóbiróság ítéletét megváltoztatták és a legfelsőbb bíróság kimondotta, hogy a szerződést a földmívelésügyi miniszterhez kell megerősítés végett felterjeszteni.

§ Az üzletvezető büne. Ezzel a címmel megírtuk tegnap, hogy Popoc Traján ellen amiatt, hogy a Seprős és Vidéke fogyasztási és értékesítő szövetkezethöz sikkasztásokat követett el, vádat emelt a kir. ügyészség. Tegnap kezdte meg az ügy tárgyalását az aradi tör-

vényszék, de ítéletre még ma sem került a sor, mert sok tanu van beidézve. A mai tárgyaláson a tanuk terhelő vallomásokot tettek. A tárgyalást holnap folytatják.

Amiről beszélnek.

Egy hangverseny regénye.

A „bel- és külpolitikai“ válság hívős szele szomorú időket hozott erre az apróbetűs, rózsaszínű rovatra. Csupa komor bizonytalanság nyugtalanítja az embereket; akiknek nem fáj a kormány feje, azok a mozgósítási híreket olvassák szivszorongva, mert féltik a fiaikat, a batyjukat, a vőlegényüket s esetleg a férjüket. Ilyen időkben mostoha napok virradnak erre a rovatra, mert a háború, amiről manapság igazán beszélnek, a maga nagybetűs híreivel lefoglalja a mindkét nemű olvasóközönség figyelmét. Hogy a fáma, a suttogó hír is részt kapjon ebből a figyelemből, ahhoz már igazán nagy dolgok kelljenek.

Ilyen „nagy dolognak“ kellett történni most is, hogy Aradon a háborún kívül is „beszélnek valamiről.“ Pedig letagadhatatlan tény, hogy beszélnek. Ma délután, mikor a szomszéd szobában a budapesti híreket kapta le telefonon egyik stenoγράφusunk, hirtelen besurrant hozzám a fáma és megkérdezte tőlem:

— Tudja, kedves riporter ur, miről beszélnek ma Aradon?

— Hogyne tudnám, — mondtam lenézően — a háborúról!

— És még?

— A kormányválságról.

— És?

— Justh Gyuláról, a Szaniról . . .

— Nem, nem, — szolt tagadólag a fáma. —

Hiába próbálgatja, nem találja ki. Hallgasson ide, majd én elmondom.

És a fáma suttogni kezdett.

. . . Ez év elején, mikor leghévesebb volt az aradi koncert-láz, egyik budapesti művésznő jött hangversenyezni Aradra. Elkísérte őt hozzánk egy szintén budapesti fiatalember, aki bár nem „hivatásos“ művész, de mint bebizonyult, igen ügyes, finom játéku amatőr. A koncerten ugyan csak a kísérelő szerepét játszotta, de ebben is művészi, értékes játékot adott.

A hangverseny után a szereplő művészek egy aradi családnál jöttek össze. Ott volt az amatőr-művész is, akinek családja jó ismerős volt a vendéglátó aradiakkal. A fiatalember — hogy közelebbi meghatározást adjak — egy előkelő budapesti cég tagja, szóval a művészet mellett más téren sem tölt be kis szerepet.

A budapesti vendégek tiszteletére nagy társaságot hívott össze a háziasszony. Ott volt többek közt egy szép fiatal aradi leány, egy nagy aradi vállalat vezetőjének leánya. Az amatőr-művész a vacsora alatt szomszédja lett a leánynak. Beszélgettek a művészetéről, a fővárosról, divatról és más effélékről, a beszélgetés alatt pedig kölcsönösen konstatálták, hogy szimpatikus, kedves partnerük van. A leánynak már a művész játéka is nagyon tetszett, a fiatalembernek pedig . . . Nos hát a fiatalembernek erősen megtetszett a fess és kedves aradi leány.

Vacsora után az ifjú művész zongorához ült. A szép, szerelmes magyar nóták, amiket kicsalt a nagy Bősendorferből, úgy látszik visszhangra találtak. A leány megértette az adresszálat . . .

A többit már kitalálhatják. A fiatalember csak harmadnap utazott el Aradról, bár otthon, az irodában már másnap jelezte megérkezését, de hát mit lehet előre tudni! . . . Negyednap már levelezőlap jött a szép aradi ismerősnek . . . Innen válasz ment Budapestre . . . A levélváltás hatá-

sát már egy-két személyes látogatás is erősítette. A fiatalember január óta már többször lejött Aradra, a multkor pedig, amikor megtudta, hogy a leány kissé meghűlt, egy ijedős sürgönyben érdeklődött egészsége iránt.

— Akar még többet is tudni? — végezte a fáma. — Az még a jövő titka. De ez a jövő nem olyan sötét, mint a szerb válságé. Sokkal rózsásabb és nem is a csatatéren, hanem minden előjel szerint egy délolaszországi páros utazásban fog megoldást nyerni . . .

Agyonvert szerelmes

Két asszony gyilkossága.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 4.

Az aradmegyei Ternova községben megdöbbentő tragédiával fejeződött be ma éjjel egy szerelmi regény. Egy fiatal özvegyasszony, akit a falu egyik jómódu gazdálkodója, Madalina Juon hónapok óta üldözött szerelmével, hogy megszabaduljon az üldözéstől, agyonverte a szerelmes embert. A gyilkosságban segédkezett neki a huga is. Az esetnek borzalmas körülményei vannak. Nagy, megrázkódtató dolgok érlelték meg a fiatal asszonyban a gyilkosság gondolatát. Az esetről a következő tudósításunkban adunk számot:

Ezelőtt néhány hónappal meghalt Ternován a falu legszebb asszonyának, Ignyska Máriának a férje. Suttogtak róla, hogy Madalina Juon, aki régen szemet vetett a fiatal menyecskére, tette el láb alól a férjet. Bizonyosat senki sem tudott. Annyi tény, hogy alig hantolták el a meghalt embert, Madalina már is járatos lett a házhoz, udvarolt az özvegynek, szerelmével ostromolta és házassági ajánlatot tett neki. A fiatal asszony nem rokonszenvezett a szerelmes emberrel, s meg is mondta neki, hogy nem szereti. Megkérte, hogy ne járjon a házhoz. Madalinát ez a visszautasítás nem akadályozta meg abban, hogy tovább is ostromolja az özvegyet, aki végül is, nem tudván másképen védekezni, állandóan elzárt ajtóknak mögött tartózkodott.

Tegnapelőtt Madalina felkereste az asszonyt, akinek kijelentette, hogy a helyzet tovább így már tarthatatlan, legyen a felesége, vagy a szeretője, ő nem bánja, mert ellenkező esetben vérfürdőt fog rendezni. Megöli az asszonyt és magát, előzetesen azonban fel fogja gyújtani az özvegy házát, hogy haláluk után mindketten elhamvadjanak.

— Olyan komédiát fogok csinálni — mondotta vészjóslóan — amelyet még, nem látott a világ.

Nagy jelenet történt ekkor közöttük, amely Madalina kiutasításával végződött. Az asszony azt mondotta neki, inkább meghal, semhogy a felesége legyen.

— Nahát meg is fogsz halni, erre esküszöm! — mondotta a szerelmes ember és durva szitkok között távozott el.

Az éjjel oda lopózkodott az asszony lakása elé és megkopogtatta az ablakot. A fiatal asszony, aki elkészült erre a látogatásra, hogy éjjel ne legyen egyedül, a hugát, Lénát hívta el lakására. A két asszony felriadt a zörgésre, de természetesen nem nyitottak ajtót. Egyszerre ropogva, reccogva tört be az ajtó és belépett a szobába Madalina.

— Takarodjot innen, aljas gazember, — mondotta neki Ignyska Mária. Ha nem megy el, segítségért kiáltok.

Madalina azonban nem tágitott és amikor fenyegetőleg közeledett a két asszony felé, azok botokat ragadtak és az izmos embert ütlegelni kezdték. Ez védekezett, de hiába, mert a két asszony elkeseredett kétségbeeséssel ütlegelte tovább, úgy, hogy fejét és egész termetét elborította a vér. Végül is Madalina futással menekült az asszonyok elől, de a felbőszült nők az utcán is tovább üldözték, úgy hogy a szerencsétlen a szenvedett súlyos sérülések következtében összeesett. Reggelre meghalt.

Az aradi kir. ügyészség a vizsgálatot megindította. A vizsgálóbíró a gyilkos asszonyokat ma tartóztatta le.

HÁBORUS IZGALMAK.

A zágrábi hadtest mozgósítása.

— Távirati értesülés. —

Arad, március 4.

Teljes bizonytalanság: ebben a két szóban foglalható össze a Szerbiával való konfliktus mai eredménye. A legellentétebb hírek érkeznek a balkáni eseményekről. Szinte óránként jönnek a táviratok Európa ama városából, amelyekben a döntő tényezők vannak.

Ezek a sürgönyök ugyyszólván egymást cáfolják. Egyik jelentés szerint *Szerbia lemondott a területi kárpótlásról*, de a késő éjjel kapott sürgöny ennek ellenkezőjét mondja, azt állítván, hogy a szerb kormány elnöke maga jelenti ki a követelések fenntartását.

A mai híreken lehetetlen eligazodni és a diplomácia szövevényes kulisszái mögé nem engednek bepillantást a jelentések. Mint megdöbbentő akkordját a mai hiradásoknak, közöljük, hogy a *Pester Lloyd értesülése szerint* a zágrábi hadtestet mozgósították és holnap az összes tartalékosok fegyverben állanak a zágrábi hadtest területén. Nincs kizárva azonban, hogy reggelre ezt a hírt is megcáfolják.

Mai táviratainkat, érkezésük sorrendjében alább közöljük:

Szerbia mégis enged?

Belgrádból táviratozzák: *Milovanovics* dr. külügyminiszter ma magához hívatta az összes szerb lapok szerkesztőit és közölte velük, hogy a szerb kormánynak Oroszország rendkívül barátságos szellemben tartott tanácsaira adott válaszát a *békeszerető engedékenység oly mértékben hatja át*, amint azt Szerbia érdekei lehetővé teszik. Ennélfogva *nyugtalanosságra nincs ok*.

Berlinből jelentik: A *Morningpost* párisi tudósítója az ottani hivatalos körök felfogásáról még tegnap késő este következőket tudta meg: *Szerbia valószínűleg le fog mondani területi igényeiről*. Szerbia csak egyet akar elkerülni, azt, hogy Ausztria-Magyarországgal közvetlenül tárgyalások alapján legyen kénytelen megegyezni, mert ezzel a túlhatalmas ellenféllel szemben alárendelt helyzetben van. Szerbia határozott kívánsága ennek folytán az, hogy *ügyét egy nemzetközi konferenciára bizza*. Ez a felfogása Franciaországnak, Oroszországnak és Angliának is, mely hatalmaknak az a véleménye, hogy Ausztria-Magyarország nem fog a békés rábeszélés elől elzárkózni.

Bécsből táviratozzák: A N. Fr. Pr. diplomáciai forrásból a következőkről értesül:

Szerbia lemond minden területi kárpótlásáról, lemond Bosznia autonómiájának követeléséről, késznek nyilatkozik a fegyverkezés megszüntetésére, de ehez azt a feltételt fűzi, hogy Ausztria-Magyarország is leszereljen. Már most a pétervári kabinet dolga lesz megvizsgálni, vajjon a szerb kormány válasza megfelel-e a nagyhatalmak kívánságainak. Ha azt fogja látni, hogy ez a válasz alapot nyújt a tárgyalásra, a szerb kormányt arról értesíteni fogja és a szerb jegyzéket megküldi a nagyhatalmaknak. Azt hiszik, hogy ezután alkalom fog kinálkozni arra, hogy Ausztria-Magyarország és Szerbia közvetlenül tárgyaljon egymással.

Válasz a nagyhatalmaknak.

Párisból táviratozzák: A *Matinnek* jelentik Belgrádból: A szerb minisztertanács elhatározta, hogy véglegesen rendbe akar jönni Ausztria-Magyarországgal és az egész dolgot a hatalmakra bizza. A szerb kormány válaszában, melyet *Milovanovics* először az orosz követnek adott át, kijelenti, hogy *minden követeléséről lemond* és hogy ezután a nagyhatalmaknak dolga megegyezni a monarchiával. Szerbia feltétlenül aláveti magát a nagyhatalmak akaratának. A szerb kormány még megígéri, hogy *Ausztria-Magyarországgal a jövőben korrekt viszonyt és szíves barátságot fog fenntartani*.

— Bosznia anneksziójának kérdése — mondja a válasz-jegyzék — a nagyhatalmak dolga. Ami pedig a szerb fegyverkezést illeti, igaz ugyan, hogy Szerbiának biztonsága szempontjából szüksége van a *behívott 12000 tartalékosra*, de ezeket is kész hazaküldeni, ha Oroszország úgy kívánja.

Sergejev orosz követ kijelentette, hogy nagyon meg van elégedve a válasszal.

Párisból táviratozzák: A francia kormány ma kapta meg a szerb kabinet válaszjegyzékét a nagyhatalmak előterjesztésére. A szerb kormány először Oroszországhoz terjesztette ezt a jegyzéket. A jegyzék elsősorban tagadja, hogy osztrák-magyar-szerb konfliktus léteznék. Ha a hatalmak — mondja a jegyzék — azt hiszik, hogy az annekszió kérdése a konstantinápolyi egyezséggel meg van oldva, akkor *Szerbiának nincs ehez többé szava*. De ha a hatalmak abban a nézetben vannak, hogy a berlini szerződésnek ez a megváltoztatása egyezményi eljárást követel, akkor Szerbia feltétlenül a hatalmak bölcsességébe helyezi bizalmát. Szerbia nem kíván a maga számára semmi politikai, vagy gazdasági concessziót, kerülni akar a monarchiával való minden félreértést.

Oroszország politikája.

Pétervárol jelentik: Oroszország kijelentette a francia diplomáciának, hogy Szerbiához intézett legutóbbi jegyzéke által kötve érzi magát és *Szerbiától*, amennyiben a jegyzékhez nem csatlakozik, *meg fogja vonni a további támogatást*.

Belgrádból jelentik: Jól értesült körök meg vannak győződve, hogy *Izvolszky gyorsan meg fogja változtatni politikáját*, amint már többször tette. Ha ez nem történne meg, akkor a belgrádi kormánykörök meggyőződése szerint a háboru kitorése elkerülhetetlen és *Izvolszky állása tarthatatlan*. Utódját az orosz közvélemény rá fogja kényszeríteni, hogy Szerbiát támogassa.

Péter lemond György javára.

Belgrádból táviratozzák: A nemzeti védelmi bizottság tegnap éjjeli gyűlésén *Musics* elnök kijelentette, hogy *György trónörökösnek királylává való proklamálása legközelebb meg fog történni*. *Musics* elmondta, hogy a trónörökös kérést intézett a bizottsághoz, hogy tevékenységét a jövőben lehetőleg nyugodtan és titokban tartsa, mert a trónörökös atyjának és a kormánynak *megígérte, hogy a jövőben tartózkodni fog minden izgató tevékenységtől*. Ugy a király, mint a kor-

mány erre ígéretet tettek, hogy *mi-helyt a monarchiával való konfliktus elintéződik*. *Péter király lemond György javára*. Minthogy a trónörökös királylává proklamálása legközelebb várható, feltétlenül tartózkodnia kell minden heves lépéstől.

Musics bejelentése nagy izgatottságot keltett a bizottságban, amely eddig a trónörökösbe helyezte minden bizodalját.

Osszeütközések a határon.

Szerajevóból táviratozzák: A Drina melletti *Zvornik* közelében tegnap este a szerb partról igen hevesen lövöldöztek. Az osztrák-magyar csapat viszonzta a tüzelést, melynek hatását a sötétben nem lehetett megállapítani. Az osztrák-magyar csapatban senki sem sebesült meg.

Bécsből jelentik: A külügyminiszter *nem fogja a határon intézett támadásokat az eddigi közönnyel eltűrni*, hanem Belgrádban azonnal *komoly előterjesztéssel fog élni*. Nemcsak elégteltel kér, hanem meg fogja követelni, hogy az agyonlőtt *Kovačevics* hozzátartozóinak megfelelő kárpótlást adjanak.

Németország szolidaritása

Bécsből jelentik: A párisi *Petit Journal* jelenti: *Vilmos* császár a következő sürgönyt intézte *Ferenc József* ő felségéhez:

Emlékezzék felséged arról, hogy táborszer-nagya a német hadseregnek, amely kész, hogy parancsnokának engedelmeskedjék.

Bécsi illetékes körök erről a táviratról semmit sem tudnak.

Berlinből jelentik: A *Post* a *Temps* azon jelentésével szemben, amely szerint Németország legfőbb gondja az osztrák-magyar-szerb viszályllyal kapcsolatban, hogy ne vonják be európai háboruba, a következőket írja:

A német közvélemény tényleg távol tartotta magát az utóbbi napokban néhány európai fővárosban megnyilvánult idegességet. Az európai háborut orosz és francia lapok festették a falra. A mi lapjaink ily célzások tekintetében igen fukarok voltak. Őszinte békeszeretűnket nem kell hangsúlyoznunk. Senkivel sem keressük a viszályt. Nem akarjuk azonban, hogy az a benyomás támadjon, mintha épen Németországnak volna legtöbb oka, hogy a háborut elkerülje. Ez, tárgyilagosan tekintve a dolgot, nem felel meg a valóságnak és politikailag ily nézet, ha hitelre találna, igen káros hatással lehetne a béke fenntartására. A német állítólagos aggodásba vetett hit esz-pán fejlesztene a szándékot arra, hogy Ausztria-Magyarországot és Németországot a balkáni kérdésekben a falhoz szorítsák, mely *já-téket előnyösebb meg nem kísérelni*. Mert végeredményben talán általános konfliktushoz vezethetne, a melyeket mi németek nem kívánunk, a melyeket azonban a franciák ép oly kevéssé kívánhatnak és a melynek elkerülése minden józan belátással bíró minden oroszoknak is kell, hogy kívánságát képezze.

Szerbia nem mond le!

Belgrádból táviratozzák éjjel: Nincs kétség, hogy a szerb kormány válasza, *ha nem is direkt elutasító, de mégis kitérő*. Az *autentikus szöveget még nem közölték* és a *különböző lapokban tartalmazott nyilatkozatok nem fedik a valóságot*. Annyi azonban bizonyos, hogy a szerb kormány a területi kárpótlásról *le nem mondott*.

A szerb lapok valamennyien hangsúlyozzák, hogy Szerbia ragaszkodik követeléseire. A hangulat Belgrádban megint igen harcias és különböző hírek úgy mondják, hogy

Ausztria-Magyarország bevonul Szerbiába. Sok család az ország belsejébe készül vándorolni.

Ugyancsak éjjel a félhivatalos *Budapesti Tudósító bécsi illetékes* jelentés alapján közli, hogy Szerbia Oroszországhoz küldött jegyzékének tartalma még ismeretlen, de annyi tény, hogy a válasz előzékeny. A pétervári kormány a válaszról valószínűleg közlést küld Bécsbe.

A Pétervári Távirati Ügynökségnek szintén éjjel kiadott jelentése szerint a szerb válasz azt mondja, hogy Szerbiának nincs szándékában Ausztria-Magyarországnak háborúra alkalmat adni és teljesen a nagyhatalmak bölcsességére és igazságérzetére bizza magát. Annyi tény, hogy a válasz nem említi a területi kárpótlásról való lemondást. *Milovanovic* külügyminiszter maga küldött ma este táviratot a párisi Tempsnak, hogy a lemondásról szóló hírek hamisak.

A zágrábi hadtest mozgósítása.

Ma délután Zágrábban határozottan állították, hogy pénteken reggel az ottani hadtestet mozgósítják. A mozgósítási parancsot ma este 10 óráig nem bocsátották ki.

Aktuális emberek.

*

A trónörökös barátja.

Az aradi ipartestület nagytermében holnap délután a magyar politika egyik legérdekesebb személye tart előadást. Nem áll az aktív politika hadsorában, még a parlamentnek se tagja s mégis a legnevezetesebb politikusok közül való: úgy tekintenek rá, mint a jövő, a közelebbi, távolabbi, vagy — a legközelebbi jövő emberére.

Zichy János grófnak legfőbb jelentősége abban van, hogy a trónörökösnek egyetlen magyar barátja. Ez nem jelenti azt, mintha a grófnak egyéb tehetsége és jögeime ne lenne a politikai pályára; van s bizonyára sokkal több, mint amennyit egy elsőrendű mágnásalád sarjától kívánnak, ha az politikus akar lenni. De nevezetessé főként az teszi, hogy Ferenc Ferdinánd, aki szinte feltűnően visszavonul a magyar előkelő társaságoktól s ha nem is haragszik rájuk, a rokonszenvét határozottan titkolja, — őt, a magyar mágnást kivételképen barátságával és bizalmával tüntette ki. Talán még két magyar főúr dicsekedhet hasonlóval: Haroncourt gróf és Karácsonyi Aladár gróf, a torontáli birtokosok. De náluk, a torontáli erdőkben csak vadászni szokott a trónörökös és ők nincsenek kapcsolatban a politikai pályával.

Ez idő szerint Zichy János gróf sincsen, de volt és lesz. Tudvalevő, hogy a néppártnak volt vezére, de akkor, a midőn a néppárt a katonai kérdések miatt a koalícióhoz csatlakozott, kilépett a pártból. Azóta nem vett részt az aktív politikában, de politikai válságok idején az állandó miniszterelnökök között emlegetik. S ha rövidesen nem kerül sorra, az kétségtelennek tetszik, hogy Ferenc Ferdinánd trónrajutása után az ő politikai szolgálatait igénybe fogja venni. Ezért nézik a jövő emberének.

Hogy maga se mondott le végkép a politikai pályáról — ehhez nagyon fiatal is lenne, — mutatja, hogy élére állott a katolikus egyház érdekeiért megindult társadalmi szer-

vezkedésnek s elnöke a Katolikus Népszövetségnek. Bizonyára nagy jelentőséget tulajdonít ennek a társadalmi munkának, ha annak érdekében a vidéket is fölkeresi és maga is a dobogóra ül. Az aradiak kétségtelenül nagy érdeklődéssel fogják látni a felolvasó asztalnál a trónörökös barátját, a jövő kormány elnökét, vagy legalább is politikai irányítóját.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Péntek: Tatarjárás, operett, 25-ik előadás. Kálmán Jenő szerző dirigálása mellé. (C. berlet). Szombat: Szulamith, dalmű. (A. berlet).

* A filharmonikusok és Marschalkó Mignon vasárnapi hangversenye iránt — amint a rendezőség közli velünk — oly nagy az érdeklődés az egész városban, hogy már csak kevés jó hely kapható. Ennek a nagy és meleg érdeklődésnek oka egyrészt, hogy a filharmonikusoknak ez lesz az utolsó hangversenye ebben a szezonban és másrészt, hogy Marschalkó Mignon zongoraművésznőt (a báró Bohus család révén) előkelő rokoni kötelék fűzi Aradhoz. Marschalkó Mignon művészete valóban meg is érdemli ezt az érdeklődést. Egy pár évvel ezelőtt még „csodagyermekek” volt s ma már kész művész, ki Careno és Godowszky alatt vált művészi nagysággá. Marschalkó kisasszony aradi debut-je — már a kiválasztott hangversenydarabjai révén is — a szezon utolsó művészi eseménye lesz.

* Palásthy Sándor Aradon. „Az Ujság” mai száma közli, hogy az opera igazgatója szerződtette szeptembertől kezdve Swärdström Wallborgot, Gábor Józsefet, Zádor Dezsőt és Palásthy Sándort. Swärdström Wallborgot ismeri az aradi közönség s az új operai tagok közül egy másikat, Palásthy Sándort a napokban fogjuk megismerni. Szendrey Mihály ugyanis vendégjátékra nyerte meg a fiatal, érdekes tehetségű színészt. Palásthy, aki ezidőszereint a „Király Színház” tagja, naturbursnak indult, majd tenor partieteket énekelt s kitűnő a buffó és bonvivant szerepkörben is. Az operaházhoz mint tenor-buffó került most és úgy halljuk, igen nagy fizetéssel. A fiatal színész néhány teljesen elűt karakterű szerepében fog bemutatkozni az aradi közönségnek.

* A Tatarjárás jubileuma. Már annak idején, amikor Kálmán Imre operettje, a Tatarjárás a budapesti Vigszínházban sorozatos előadásokat ért el, megjósolták, hogy ez a darab diadalmasan fog végig vonulni Magyarország összes színpadain. Azóta a Tatarjárás Bécsben is sikert aratott s most a nagyobb német színpadokon is színre fog kerülni. Aradon az elmúlt nyáron mutatták be a Tatarjárást s a nyári szezon slágere lett. Az aradi színházban holnap éri el 25-ik előadását Kálmán Imre operettje. A főszerepeket ezúttal is Wlassák Vilma, Sz. Rontay Boriska, Zalay Margit, Kun Irén, H. Harmath Józsa, Hunyady, Leóvey, Mártonfi, Várnay és Faludy játsszák.

* Cigánybáró — délután. Strausz János világhírű operettje, a Cigánybáró, amely nemrégiben nagy sikert aratott a reprizen, vasárnap délután mérsékelt helyárak mellett kerül színre.

* Gondolázás Velencében. Vidám gondolái evezője csapkodja a hullámokat és mi a gondolán ülve, befutjuk a lagunák csodaszép városát, Velencét. Ha drága pénzen tennénk meg a velencei kirándulást, akkor sem látnánk többet, nem gyönyörködnénk jobban, mint azon a mozgófényképen, melyet most mutat be Velencéről az Uránia színház. Gondolánk elsuhan a Canale grande karsu hidja alatt, pár percre megáll a dozsék csodaszép palotája előtt, látjuk a börtönöket, a királyi palotát, aztán tovább siklunk a Ponte ducole felé, megkerüljük a Szent-Márk-teret és alig tudunk betelni az ezernyi látnivalóval. A pompás mozgófénykép a közönség nagy tetszésével találkozik. Szombaton kerül színre az Uránia színház nagy attrakciója, A fehér keztyűs ur című dráma. Maga a szindarab tárgya is érdekfeszítő, az előadás pedig, melyet a legnevesebb párisi szí-

nészek játszottak, abszolút művészi. A közönség elsőrangú műélvezetben részesül a telivér párisi dráma megismerésével.

VÁDAK Széll Kálmán ellen.

Összeférhetlenségi bejelentés.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, március 4.

Kovács Gyula bádógosmester (Budapest, VIII. kerület, Tavaszmező-utca 2.) összeférhetlenségi bejelentést tett Széll Kálmán ellen. A bejelentés már Justh Gyula kezei között van.

Ennek a bejelentésnek a formája és a tónusa elárulja, hogy nem bádógosmester fejből pattant ki, hanem vérbeli politikusok vezethették a derék iparos kezét.

A bejelentés így szól többek között:

„Hazafias kötelességemnek tartom az országnak tndomására juttatni, hogy az a férfiú, aki ezt a törvényt (az összeférhetlenségi törvényt) a nemzet tapsai közt megalkotta, saját törvényének súlyos megszegésével képviselői állásában a legnagyobb mértékben összeférhetlenségi helyzetben van.

Széll Kálmán országgy. képviselő ugyanis igazgatósági tagja és vezetője, vagy amint ő magát címeztetni szereti „kormányzója” a Magyar Jelzálog Hitelbank r. t.-nak. Már ezen állását is egyenesen kormánybefolyásnak köszönhet. Wekerle Sándor dr. magyar kir. miniszterelnök, báró Aehrenthal Lexa Alajos közös külügyminiszter és az utóbbinak megbízásából a monarchia párisi nagykövete, Khevenhüller gróf 1907. nyarán a Jelzálogbank ügy magyar, mint francia nagyrésztvényeseinél legnagyobb fokú pressziót fejtettek ki az iránt, hogy Széll Kálmánt, az alkotmánypárt elnökét e dus javadalmaszashoz juttassák.

Széll Kálmán országgyűlési képviselő ellen az 1901. évi XXIV. törvények 7. §-ának második bekezdése alapján, kapcsolatban ugyan ezen törvény 5. §-ának 11. pontjával, összeférhetlenségi bejelentést teszek; nevezetesen a Magyar Jelzálog Hitelbank jóval többet, mint egyharmadrészt bírja a Magyar Agrár- és Járadékbank részvénytársaság részvényeinek; az utóbbi részvénytársaságnak pedig, mint az 1901. évi XXIV. törvények 5. §. 11. pontjának első bekezdésében körülírt, az állam által segélyezett, illetőleg kamatbiztosítással ellátott pénzügyintézetnek semmiféle alapszabályszerű közege országgyűlési képviselő nem lehet, amely tilalom e törvény 7. §-a szerint tehát kiterjed a Magyar Jelzálog Hitelbank alapszabályszerű közegeire is.

Széll Kálmán ugyan mindent elkövetett, hogy ezt az összeférhetlenséget rábizonyítani ne lehessen. Ugyanis mindjárt állásának elfoglalása után szinleges szerződést kötött a bécsi Unionbankkal, amelynek az a látszata, mintha a Jelzálog Hitelbank az Agrárbank részvényeiből a megengedett egyharmadot tulajadói mennyiséget eladja az Unionbanknak. De hogy ez az eladás szinleges, az kitűnik magának a szerződésnek határozományaiból, valamint abból is, hogy a szerződés dacára a Magyar Jelzálog Hitelbank az eladottnak állított agrárbanki részvényekkel több izben mint saját tulajdonával diszponált oly módon, hogy azokból maga adott el harmadik személyeknek pár ezer darabot. A szinlegességnek további bizonyítéka az, hogy az Unionbank mérlegeiben sehol nem szerepel ez a sok milliót reprezentáló részvénytársaság.

Összeférhetlenségi bejelentést teszek továbbá Széll Kálmán országgy. képviselő ellen az 1901. évi XXIV. törvények 11. §-a alapján két esetben:

1. Széll Kálmán képviselő, mint a Magyar Jelzálog Hitelbank kormányzója közbenjárt a kereskedelmi és pénzügyi kormányfővel az iránt, hogy a m. kir. postatakarékpénztár a Magyar Jelzálog Hitelbanknak mintegy 10 millió koronára rugó hitelt nyújtson, már pedig ezt az idézett törvény 11. §-a határozottan tiltja.

2. Széll Kálmán országgyűlési képviselő közbenjárt a pénzügyi kormányfővel az iránt,

hogy a kormány bírja rá az Osztrák-Magyar Bankot arra, hogy a Magyar Jelzálog-Hitelbanknak mintegy tíz millió korona kölcsönt adjon, — amely közbenjárása sikerrel is járt, úgy, hogy a Széll Kálmán pénzügyminiszter jelenleg adósa az Osztrák-Magyar Banknak, amelynek szabadalma meghosszabbításáért ugyanaz a Széll Kálmán, mint országgyűlési képviselő és a bankbizottság illusztris tagja, oly kitartó küzdelmet folytat. Erthető tehát, miért ellenzi oly nagyon az önálló magyar nemzeti bank felállítását. A törvénynek sajnálatos hiánya, hogy a bankbizottságban elfoglalt tagsága miatt külön összehívatás nélküli esetet be nem jelenthetek. De teljes mértékben vonatkozik ez esetre is az 1901. évi XXIV. törvényeknek 11. §-a.

A képviselőház folyosóján ma már szóba hozták ezt a bejelentést. Széll Kálmán felháborodva jelentette ki:

— Visszautasítom ezeket az alaptalan vádakat, amelyekből egy szó se igaz. Nem tudom, kinek az érdeke lehet ilyesmit rólam állítani.

Justh Gyula különben már ma kiosztotta a bejelentést az összehívatás nélküli bizottságnak, amely nemsokára tárgyalja Széll ügyét.

HIREK.

A KURTICSI ROMÁN PAP ÜGYE.

A fegyelmi választmány ítélete.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 4

Irtunk a napokban arról, hogy Nikoreszku János kurticsi román pap ellen a hívők panaszt emeltek az aradi román szentszéknél. A panasz tárgyai között volt az is, hogy Nikoreszku nagyobb stólat szed, mint amennyit szabad volna. Állítólag még a legszegényebb embertől is 20 koronát kér egy temetésért.

A szentszék fegyelmi választmányára ma tartott ülést Pap János püspök elnökletével s foglalkozott a Nikoreszku ellen beadott följelentéssel.

A tárgyalás elé a románok körében nagy kíváncsisággal tekintettek, mert tudták, hogy a fegyelmi választmány figyelembe fogja venni Nikoreszku önfeláldozó politikai szereplését. Az ülésen a fegyelmi választmány tagjai nem voltak jelen teljes számmal, mert Goldis László képviselő egyéb elfoglaltsága miatt kimentette magát. Az ülés zárt ajtók mögött ment végbe s annak eredményéről nem adott felvilágosítást a szentszék vezetőségére. A mi, megbízható információink ebben az ügyben a következő:

A fegyelmi választmány bebizonyítva látta azt, hogy Nikoreszku sok szabálytalanságot követett el. Így kiűnt az, hogy több stólat szedett, mint amennyit szabad lett volna. Ezért a fegyelmi választmány 200 korona pénzbírságra ítélte a papot. Ez ítélet ellen az érseki szentszékhez joga van felelbeznit a lelkésznek.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 5-én az időjárás: enyhe, sok helyütt csapadék.

— Adakozás a vesztőhely megváltására. A világi takarékpénztár 25 koronát küldött hozzánk a vesztőhely megváltásának céljaira. — Schwefler Ede ur a következő gyűjtéseket juttatta az Aradi Közlönyhöz: A vesztőhely megváltására a Hlovica vendéglőben 1 korona

20 fillért, a szegedi országos kertészeti egyesület tagjai közt pedig a következők: Szabó Kálmán 1 K, Sándor János 1-40 K, Süvegh Mihály — 30 K, Szuszkov Henrik Kápolnás 1-40 K, Ungurán József — 20 K, Balogh János — 20 K, összesen 450 K.

— Zichy János gróf előadása. Irtunk már arról, hogy az Országos Katolikus Szövetség Aradon, március hó 5., 6. és 8. napjain esténként fél 6 órakor az ipartestület dísztermében társadalmi tanfolyamot tart. A holnapi előadások műsora a következő: Zichy János gróf: Megnyitó beszéd. A társadalom természetes alapjai és a felforgató eszmék. Brüggé Aladár dr.: A magyar kisipar fejlődésének akadályai. Nagy Emil dr.: Magyar fajvédő politika.

Március 6-án szombaton: Giesswein Sándor dr.: Az emberi jogok és kötelességek viszonya. Bajthay Mihály dr.: A város és falu. Mócsy István dr.: Iparosgyűlések, (legény és tanoncgyűlések.) Vass József dr.: Osztályöntudat és osztályharc. Március 8-án hétfőn: Széberényi Ferenc: Mi köze a vallásnak a szociális kérdéshez? Nagy Orbán dr.: A magyar kereskedelem és szövetsége. Szentiványi Károly: Mellékkereset. Lukatos Ottó dr.: Záró beszéd. Belépés díjtalan.

Az ipartestület elnöksége felhívja Arad város iparosait, hogy az Országos Katolikus Szövetség által e hó 5., 6. és 8. napján az ipartestület nagytermében rendezendő társadalmi tanfolyamot, amelynek célja a társadalmi középosztály reorganizálása szükségességének kimutatása és ezen célra a társadalmi középosztály tömörítése, minél számosabban keressék fel. A felolvasásokra az érdeklődők meghívókat a testület titkári hivatalában átvethetik.

— Magyar magánvasutak közg. ülése. A magyar magánvasutak kármentesítő egyezménye, mely a vasúttársaságokat ért anyagi veszteségek kölcsönös megosztása céljából alakult, ma délelőtt tíz órakor tartotta évi rendes közgyűlését az Acsev dísztermében. A közgyűlés, melyet Fábry Sándor dr. az Acsev vezérigazgatója, mint az egyezmény ügyvivő bizottságának elnöke vezetett, megállapította a múlt évi mérleget és tudomásul vette, hogy a borsavölgyi vasut az egyezményi tagok sorába belépett. Ezután az egyezményt újabb öt évre, 1910. január 1-től, 1914. december 31-ig újból megalakították és annak szövegezését az Acsev igazgatósága által kidolgozott formában elfogadták. Az ügyvivő bizottságnak köszönetet szavaztak eddigi működéséért és további három évre megbízták az ügyvezetéssel, végül pedig Fábry Sándor dr. elnöknek buzgó, szakavatott működéséért köszönetet szavaztak.

A közgyűlésen jelenvoltak: A Kassa-Oderbergi vasut részéről Hausser Adorján dr. igazgató-helyettes, Bosznia-Hercegovinai államvasutak részéről Michel Ede főfelügyelő, Brassó-Háromszéki vasutak részéről Haich Károly főfelügyelő, Mohács-pécsi vasut részéről Deutsch Armin főellenőr, Rózsavölgyi vasut részéről Papp László dr. titkár, Arad-Hegyaljai motoros h. é. vasut részéről Zerkowitz Rudolf vezérigazgató, Szatmár-Nagybányai vasut részéről Hollós J. igazgató, Győr-Sopron-Ebenfurti vasut részéről Fábrián Henrik felügyelő, az Acsev részéről Fábry Sándor dr. vezérigazgató, Sármezey Endre igazgató, Révész Adolf, Vass Gusztáv, Gellényi Ernő, Kovács Jakab és Urbányi Béla osztályfőnökök.

— A szerb határon levő katonák levelezése. Budapesti tudósítónk jelenti: A közös hadügyminiszter, a szerb határszél közelébe vont katonaság levelezésére nézve rendeletben adta ki, hogy a levelezések tartalma kizárólag magán természetűek legyenek; tehát sem politikai, sem katonai jellegű közléseket nem szabad tartalmazniok.

— Pásztélyi Sándor halála. A tragikus körülmények között elhunyt Pásztélyi Sándor aradi honvédszázados iránt általános részvét mutatkozott. Ma halála előzményeiről olyan híreket kaptunk, amelyek még tragikusabb színben tüntetik föl elmúlását. Pásztélyi halála ugyanis azzal a balesettel függ össze, amely a századost néhány hónap előtt érte. Pásztélyi ugyanis hónapokkal ezelőtt gyakorlat közben lebukott lováról és fejével a földre zuhant. Azután napokig feküdt, mert a fejét és mellét erősen fájlalta. Ettől fogva a gyötörő fejfájások folytonosan kínozták és tegnap kapott agyszélütése is ennek következménye. Az elhunyt százados hozzátartozói ma Aradra érkeztek. Legelsőnek jött Budapestről a bátyja, aki miniszteri tanácsos, de délután megjöttek többi rokonai is. A virágkereskedések kirakatai telve voltak a százados ravatalára szánt koszorúkkal. A századost holnap, pénteken délután 2 órakor temetik a vár templomból, amelynek közepén holnap délelőtt 10 órakor állítják föl a ravatalt. Az este még nem döntötte el a család, hogy az aradi felső temetőben helyezik-e örök nyugalomra, vagy pedig a családi sírboltban? Ha elviszik a halottat, akkor alkalmasint az ungvári családi sírboltban helyezik el.

— Új haditörvény. Bécsből jelentik: A közös hadügyminiszter s a magyar és osztrák honvédelemügyi miniszterek együttes tanácskozást folytattak az új haditörvény (Wehrgezetz) tervezetéről. A tanácskozások tervezetét fölterjesztették Ofelségéhez. Jövähagyása esetén az új haditörvény a nyár folyamán lép életbe.

— A tüdőbetegekért. A következő sorok közlésére kértek föl bennünket: Az aradvárosi vörös kereszt fiókegyelet által szegény aradvárosi illetőségű tüdőbetegek gyógykezelésére eszközölt persely gyűjtés eredményéből a fiókegyelet folyó évi közgyűlésén megválasztott hiteles bizottság egy tüdőbeteget már a folyó évben szanatóriumba küld. Felhívom azokat, kik a segílyt elnyerni óhajtják, hogy szegénységi, illetőségi és Posgay Lajos dr. ur a fiókegyelet orvosa által látalmazott orvosi bizonyítvánnyal felszerelt kérvényeiket Bökényi Aristid ur, a fiókegyelet jegyzőjéhez (Aradon városháza polgármesteri hivatal) 1909. évi március hó 20-ig bezárólag nyújtsák be. Az elküldendő pályázatok nem vétetnek figyelembe. Aradon, 1909. év március hó 2-án. Wadowsky Gusztávné egyleti elnök.

— Weitzer János öröksége. Weitzer János aradi vaggongyáros végrendeletileg Arad városára hagyta két és fél millió koronányi vagyonát és a gráci hagyatéki bíróság mint a napokban megirtuk — el is küldötte az értékpapirokat Arad városának. Erre a híradásunkra vonatkozólag Ramor Lajos ur, mint a Weitzer-család tagja, az alábbiakat közli velünk: Weitzer, aki 1902-ben hunyt el Grácban, felesége rábeszélésére készítette végrendeletét, amelylyel Arad városára hagyta vagyonát a legkülönfélébb alapítványok formájában és amelylyel összes rokonait, valamint fogadott fiát az örökségből teljesen kizárta. Az örökségre számottartó rokonok, az örökségből kizárt fogadott fiával egyetemben rögtön, még 1902-ben megtámadták a végrendeletet. Az idők folyamán a megtámadók és az örökös (Arad városa) kiegyeztek egymással és pedig úgy, hogy az örökségből mintegy 30 százalék a rokonok számára utalványoztatik ki, míg a fogadott fiu évi 6000 korona életjáradékot élvez Arad városától. Így hát a rokonok az örökség mintegy egyharmadának kiegyezés után birtokába jutottak. A gráci Oberlandesgericht ezelőtt mintegy tíz nappal elrendelte az egész, mintegy két és fél millió (és nem négy millió) koronát kitevő hagyaték az érdekeltek számára való kiutalványozását, ami a fent jelzett kiegyezési arányban meg is történt.

— **Aradi katonatiszt viszonysága Boszniában.** Kalandos hírek terjedtek el tegnap és ma Röder Adolfnak, a Neuman szeszgyár egyik vezető állásban lévő tisztviselőjének fiáról, ifj. Röder Adolfról. Az ifjút, aki egyik budapesti utász ezrednél mint hadnagy szolgált, két hónappal ezelőtt levezenyelték Herecegovinába, a török határra. A napokban levelet írt haza, megírta benne, hogy az utóbbi időben a zord hegyek birodalmában borzalmas hideg volt. Hossza ideig kellett nekik sátrak alatt a szabad levegőn tartózkodni és megfagyott mind a két füle. Azonkívül a lábán nagy seb van. Aradon azok, akik ismerték a levél tartalmát, ebből azt következtették, hogy talán az ifjú Röder golyót kapott a lábába, csak nem akarja ezt határozottan megírni. Ez a kombináció azonban eddig nem nyert beigazolást.

— **A törvényhatósági közgyűlési elnök szavazata.** A közigazgatási bíróság közelébb a következő elvi jelentőségű határozatot hozta:

A törvényhatóság közgyűlésén, az 1886. évi XXI. törvényeikk 49. §-ának a rendelkezéséhez képest, az elnök rendszerint nem szavaz, de a szavazatok egyenlősége esetén az ő szavazata dönt. Amidőn tehát választásoknál — a polgármesteri és alispáni állások kivételével — a pályázók egyenlő szavazatot kaptak, akkor az elnöknek döntenie kötelessége. Ha az elnök a törvényben megszabott ennek a kötelességének nem tesz eleget, hanem új választást rendel el, akkor ez az eljárás — mint törvénybe ütköző — semmis.

— **Mikor az autobuszok gyakorlatoznak,** akkor egy kisebb kiadású messzinai földrengést kell elképzelni. Ing, reng, ropog, sőt recseg és dúlög az autobusz, valamint mind az, ami a közelében van. Eltekintve attól, hogy az új soffőrök betanítására kiszemelt kocsik kárt szenvednek, még talán kártérítést is kell fizetnie a vállalatnak, ha a bíróság azt megítéli. Hol a város küld neki számlát kidöntött gömbakácokról, hol meg a villamostársaság követeli a ki- és feldöntött villamos oszlopok árát. Ma például mindkettőhöz volt szerencséje az autobusz vállalatnak. A Szabadság-tér 7. számú ház előtt a 7. számú gépkocsi kidöntötte az akácját. Zaránd Albert soffőr vezette az autobuszt, amely a sáros uton megcsuszott. Ugyanilyen okból hajtattott neki a villamos vezeték oszlopjának Gellen Imre kocsis vezető a honvédszárlaktanya előtt, ledöntve az oszlopot és a kocsit az árokba fordította. Körülbelül két órai munka után sikerült emeltyükkel kiemelni az árokból. A villamostársaság az oszlop helyreállítására és a vezeték megrongálása miatt valószínűleg kártérítést kér a vállalattól.

— **Ösztöndíj és segély iparosoknak.** A kereskedelemügyi miniszter kétrédbeli pályázatot hirdet iparosoknak, illetve azok özvegyeinek és árváinak ösztöndíjaira, illetve segélyére. Az első ez: A Voigtländer Frigyes bécsi kereskedelmi tanácsos által alapított „Mária Valéria-alapítvány” kamataiból egyenkint 1002 (egyezernyolevankettő) koronás ösztöndíj lesz a folyó évben odaitelendő. A második pedig a következő: A Goldberger Erzsébet által létesített Goldberger-alapítvány kamataiból hét (7) egyenkint 300 és egy 268 koronás, összesen tehát nyolc segélydíjat alakított a kereskedelemügyi miniszter, melyeket szakmájukban kivált, józan életű, de fiatalon elhunyt, képzéshez kötött ipart üzőt magyar honos iparosmesterek szegénysorsu özvegyei, vagy szegénysorsu, de 18 évet még be nem töltött (fiú, esetleg leány) árváinak fog odaitelni. A pályázatokra vonatkozó tudnivalók az aradi kereskedelmi és iparkamaránál megszereshetők.

— **A sikkasztó aradi huszárkáplár — Afrikában.** Hónapokkal ezelőtt megírtuk, hogy Kuchta Alajos, az aradi 12. huszárezrednek a század-irodába beosztott káplára 500 korona elikkasztása után megszökött. A vidám ifjával együtt elment Aradról egy fiatal varrónő is, de az neinsokára visszatért, mert elfogyott a káplár pénze. Kuchta úgy követte el a sikkasztást, hogy kapitánya több hétig szabadságon volt s addig az élelmiszer kezelést rábízta. A fiu így pénzhez jutott és 500 koronával megszökött. Egy ideig Temesvár környékén bujdosott, de amikor megtudta, hogy elfogató parancsot adtak ki ellene, külföldre ment. Az apja, aki gazdag prágai kereskedő, időközben megküldte a katonai parancsnokságnak az elikkasztott pénzt. A fiuról tegnapig ugyszólván senki se tudta, hová utazott. Tegnap Afrikából levelet küldött egyik aradi ismerősének. A fiu roppant kesergő hangon panasolja el szenvedéseit.

— **Németországon át — írja — sikerült megszöknöm és most Afrikában vagyok egy kereskedő cég szolgálatában.** De nem jól érzem magam. Sok olyan lealázó munkát kell itt végezni, amit soha nem tettem meg eddig. En a katonai teendőkhöz voltam szokva s most lealázó megbízásokat kell elintéznem. Nem is maradok itt sokáig, hanem beállok a franciák idegen légiójába.

A levélben, amelyet február közepén adott föl Kuchta, arra kéri aradi ismerősét, hogy küldjön neki pénzt. Így kesereg káplár ur Kuchta, aki az idegen légióba való belépése után fogja csak igazán megtudni: mi a nyomor és szenvedés.

— **A Szanin elkobzása.** Budapestről sürgönyzik: A Szanin című orosz regény fordítója ellen s a könyv elkobzása végett a budapesti kir. ügyészség elkészítette a vizsgálat elrendelését kérő indítványát, amelyet Szlavek vizsgálóbírónak osztottak ki. Szlavek más elfoglaltsága miatt csak szombaton dönt a vizsgálat elrendelése fölött.

— **A kereseti adót kontingentálták.** A képviselőház mai ülésében egy nagyarányú akció sikere következett be, amely akciónak egyik jelentős eseménye Aradon történt. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés az adóreform ügyében tartott akciója során, amint ismeretes, január 10-én Aradon is nagygyűlést tartott. A nagygyűlésen elhangzott előadó beszéd, valamint az ezzel kapcsolatos egyéb felszólalások azt a javaslatot és kívánságot tartalmazták, hogy a kormány kontingentálja a kereseti adó jövedelmét, mert csak ez adhat intézményes garanciát arra, hogy az adójavaslatok nem fognak adóemeléssel járni. Ugyanezt a kívánságot tartalmazta az O. M. K. E. kezdeményezésére január 17-én Budapesten tartott kereskedői és ipari nagygyűlés határozata is. Az O. M. K. E. ezen akciója eredménynyel járt; a képviselőház mai ülésén, amint az lapunk más helyén olvasható, a kereseti adó jövedelmét évi 29 millió koronában kontingentálta. Ez a határozat kétségtelenül megnyugtatóan fog hatni a kereskedőkre és az iparosokra. Jelentős része van ennek az eredménynek elérésében Sándor Pál orszgy. képviselőnek, az Omke elnökének, aki elejétől fogva egyik legbuzgóbb szónoka volt az adóvitának, továbbá Nagy Sándor dr. orszgy. képviselőnek, aki az aradi nagygyűlésen a kereseti adó kontingentálása mellett foglalt állást, s ennek érdekében szólalt föl úgy a képviselőházban, mint azt megelőzően a függetlenségi párt értekezletén.

— **A zsinagógából.** A zsinagóga előjárósága ez utón értesíti a hitközség tagjait, hogy a péntek esti istentisztelet további intézkedésig egy negyed 6 órakor kezdődik.

— **Vezérigazgató választás.** Makóról jelentik, hogy a Makói Takarékpénztár Részvénytársaság Lukács Mórt, a pénztintézet régi, érdemes főtisztviselőjét vezérigazgatóvá választotta.

— **A román tanítóképző és a kultuszminiszter.** Ismeretes, hogy Koszta Jánost, az aradi román tanítóképző volt tanárát, a legutóbbi választás alkalmával a szentszéki iskolatanács nem választotta meg tanárnak, mert nem volt meg a tanári képesítése. Koszta a választást megfőlebbezte a kultuszminiszterhez, aki a napokban leérkezett leiratában jóváhagyta az iskolatanács választását. A miniszteri döntés indoka az, hogy Kosztának nem volt meg a tanári képesítése, anélkül pedig senkit sem lehet véglegesíteni a tanári állásban.

— **A március havi városi közgyűlés** folytatóságos sorrendje: Jankó Imre volt városi mérték-hitelesítőnek állásáról való lemondása. Spielman Adolfnak kérelme lakbérleti szerződésének meghosszabbítása iránt. A tanácsnak javaslata az iránt, hogy a tüzoltó laktanya udvarán egy mosókonyha és iroda építtessék. U. az javaslata a vágóhidnak léghűtővel való berendezése iránt. A tanácsnak jelentése a gépkocsi vezetők sztrájk-ügyben és Varga Ferenc és társainak ezen ügyében a törvényhatósági bizottsághoz intézett beadványa. A tiszti ügyészségnek előterjesztése a város közönsége cselekvő vagyonaként nyilvántartott régi követeléseknek leírása iránt. A tiszti ügyészség betérjeszti a Stanity Györggyel az állami tanítóképző melletti utcának esatornázása, u. azzal a Könyök-utcaának kövezése iránt megkötött szerződést jóváhagyás végett. U. az betérjeszti a Czeiler és Szathmáry céggel a hat új elemi iskola padjainak szállítása, Fodor és Reisinger céggel a fájmas hidnak javítása, az aradi butorkészítő iparosok szövetkezetével az új elemi iskolák ablak redőnyeinek szállítása iránt megkötött szerződést jóváhagyás végett. U. az betérjeszti Novák Péterrel az óvár-téri falerakóhely-bérlete iránt megkötött szerződést jóváhagyás végett. U. az betérjeszti az Andrányi K. és fia céggel vasanyagok szállítása, Szabó Alberttel az üveges munkák elkészítése, Reiniger A. S. céggel a fenyőfa anyagoknak szállítása iránt megkötött szerződést jóváhagyás végett. Kotsis Lajosnak kérelme telek átruházása tárgyában hozott közgyűlési határozatnak megváltoztatása iránt.

— **Likőr aromák** kitűnő likőrök előállítására; — házilag — Vojtek és Weisznál. 171

TARKASÁGOK.

Tisza István bravurjai.

Tisza István gróf egyik lelkes híve és barátja, a biharmegyei közélet egyik előkelősége, aki ma Aradon időzött, érdekes apróságot elevenített fel Tiszáról a minapi főrendiházi beszéde alkalmából. Tisza, aki tudvalevőleg nagy barátja az angol nemzetnek és az angolok iránti szimpatija közismeretes, szigorú szavakkal kelt ki Angliának az annekszió körül tanusított politikája miatt és a mai helyzetért az angol politikusokat és sajtót okolta. Régi keletű Tisza angol barátsága, amint beszédében maga is mondotta. Tiszteli az angol emberek munkásszeretetét, takarékoságát és jügerékét. Egy kis nüansza ennek a következő apróság is, amelyet Tiszának Aradon időző bizalmasa előadása nyomán közlünk:

Néhány évvel ezelőtt, kevéssel miniszterelnökségét megelőzőleg, Tisza István nagy, utazásokat tett Angliában. Egyik regényes fekvésű helyen, amelyet a miniszterelnök még nem ismert, a társaskocsi koutéja ablakánál foglalt állást és szemlélte a szép vidéket. Ülőhelyére a plaidjét helyezte el. Egyszerre csak jött egy utas, aki

szó nélkül félre tolt a Tisza plaidjét, kényelmesen elterpeszkedett a miniszterelnök ülőhelyén és magát *Tiszát is félre akarta tolni az ablaktól*. Tisza ekkor figyelmeztette az idegent, hogy ez a hely az övé. Az idegen nem is reagált erre. Tisza látva a rajta ejtett sérelmet, megfogta az idegen utast és csomagjával együtt *egyszerűen legurította az ülésről*. Ez feltápáskodva, éktelen dühvel rohant felé. Tisza nyugodtan várta védekezésre készen. Már-már úgy látszott, hogy bírokra kerül a sor, mikor egy pillanat alatt, mint egy falanksz állott közéjük az egész utazó közönség. Tiszára mutatva így szóltak többen:

— Övé az elsőbbség, őt illeti a jog, — a dühös utitárs szó nélkül elkullogott.

Ez a jelentéktelennek látszó esemény csak fokozta Tiszának az angol nép jogérzékébe vetett bizalmát, amelyről a főrendiházban beszélt.

Tiszát, mint bravuros lovast jellemzi a következő apróság:

Egy pünkösdi ünnep alkalmával Tisza István családjával együtt átrándult Bihar vármegye egyik legnépszerűbb földbirtokosának, Bölönyi Józsinak szilasi kastélyába. A hölgyek kocsin, ő pedig fiával és a Sándor János fiaival lóháton. Tiszának az egyik szemét pár héttel azelőtt operálták, a másik szeme pedig már ekkor is beteg volt. Ezért szemüvegre szorult. Utközben jeges eső érte s a szemüvege tökéletesen homályos lett, úgy, hogy a szó teljes értelmében alig látott. Egyszer csak egy vágató lovascsapat érkezik a szilasi kastély elé és a házigazda vendégeivel együtt álmélkodva ismerte fel a lovasok vezérében Tisza Istvánt, aki ekkor is elől volt, habár ugyszólván csak a lovára bízta magát, mivel abszolúte nem látott. Tisza ezután megtörülte szemüvegjét és barátságosan üdvözölte a társaságot s köztük elvegyülve, mint fiatal dalia egész reggelig táncolt.

TANÜGY.

(—) Az aradi kir. főgimnázium „Petőfi” önképzőköre március 13-án a Liceum disztermében ünnepélyt tart. Kezdeté délután fél 5 órakor. Ülőhely 2 korona, állóhely 1 korona, diákjegy 50 fillér. Az ünnepély tiszta jövedelme jótékony célra lesz fordítva. Jegyek előre váltathatók ifj. Klein Mór könyvkereskedésében.

AZ ARADI KOZLONY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357
Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

— Nagyváradi tenyészsertés kiállítás. A biharmegyei gazdasági egyesület által Nagyvárdon rendezendő tenyészsertés kiállítás és vásárra, mely folyó hó 14. és 15-én lesz megtartva, bejelentéseket már csak kivételesen fogad el a bizottság s csak annyit a mennyit a kiállítás területén, a városligetben levő egyleti székház udvarán még el tud helyezni. Biharmegye elsőrendű sertésenyésztői a kiállításon mindannyian részt vesznek. Az eddigi bejelentések szerint 270 drb. tenyészsertés lesz bemutatva a kiállításon, melyek egyuttal eladás tárgyát is képezik, mert a bejelentett árak mellett a sertések a kiállítási iroda által eladatnak.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, március 4.

Amerika egynyelccaddal olcsóbb. Kínálat. vételkedv mérsékelt, 8 ezer métermázsa 10 fillérral magasabb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli záriat	2 órai záriat
Buza áprilisra ...	13.66—13.67	13.56—13.57
Tengeri májusra	7.48—7.50	7.43—7.44
Rozs áprilisra ...	10.50—10.51	10.45—10.46

Zab áprilisra ... 8.82—8.83 8.75—8.76
Buza 1909 októberre 11.36—11.37 11.31—11.32
Rozs októberre ... 9.55—9.56 9.44—9.45

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény ... .. 628.—
Magyar hit részvény ... .. 731.—

Budapest kőbányai sertéskereskedelem.

— Március 4. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérip; közép páronként 400—40 kilogrammig terjedő súlyban — fillérip; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 139—140 fillérig; fiatal közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban 139—140 fillérig; könnyű páronként 140 kilogrammig terjedő súlyban 40—142 fillérig.

Szerbiai: Nehez páronként 260 kilogrammon felüli súlyban — fillérip; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérip; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérip.

Sertésletszám: Március hó 1. napján volt készlet 20.005 darab, március 2. napján felhajtattott 231 darab, március 3. napján elszállított 215 darab, március 3. napjára maradt készletben 20.111 darab.

A hizott sertés üzlet irányzata: élenkebb.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1909. évi március hó 5-én:

C) bérlet.

C) bérlet.

Tatárjárás.

Oper tte 3 felvonásban. Irtá: Bakonyi Károly. Zenéjét: Gabor Andor verse re szerozte Kálmán Imre.

SZEMÉLYEK:

Lohonyay	Várnay Jenő.	Wallerstein	Leövey Leo.
Treska	H. Harma h.	Gerő intező	Faludy K.
Riza báróné	Wiassák V.	Bence	Kulcsár L.
Imrédi	Márton I. R.	Elemériné	Zsuzs Margit.
Lőrentey	Hunyady J.	Idike	Kun Irén.
Elekes	Kertész D.	Szekfü Bandi	Nagyiván I.
Poroszlay	Bánhid.	Turi	Ladizslay J.
Mogyoróssy	Sz. Ron ay	Suták huszár	Blázszy.

Kezdeté este 7 órától órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor: 1909 március hó 5-én, péntek:

1. Medárd karácsonya. Életkép. — 2. Női szifőrök. Bohózat. — 3. A gátör leánya. Dráma. — 4. A lapok földjén. Természet után. — 5. Por ment a szembe. Bohózat. Tíz perc szünet.

6. A nefelejts legendája. Színes látványosság. — 7. Palermo és környéke Természet után. — 8. Annuska libája. Humoros. — 9. Gondolozás Velencében Természet után. — 10. Párbaj Richelieu dejében. Történelmi dráma.

Előadások délután 5, este fél 7 és fél 9 órakor.

Az előadásra báráikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

Március 6, 7, és 8-án:

A fehérkeztűs ur

dráma. Irtá: Georzes Doquois. Szereplők: Goettlitz és Desfontaines urak, az Odeon színház tagjai és Bresl kiasszony, a Vaudeville színház tagja.

NYILTTÉR.*

Van szerencsém a m. t. uri közönség b. tudomására hozni, hogy a

Márton és Hirsch

cégből barátságos uton megváltam és

Andrássy-tér 18. sz. a.

(Lócs-ház)

a mai napon egy a modern kor követelményeinek mindenben megfelelő, elsőrangú

uri szabó üzletet nyitottam.

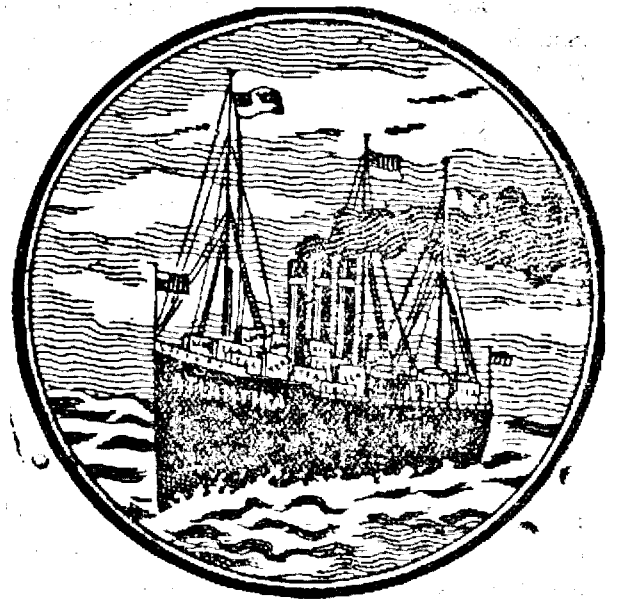
Legfinomabb bel- és külföldi gyapjuszövetek raktáron. Megrendelések a legújabb divat szerint, legfinomabb és tartósabb kivitelben eszközöltetnek.

B. pártfogását kérve, maradtam kitűnő tisztelettel

995

Hirsch Antal,

uri szabó.

Reggel, délután és este

igyunk

ATLANTIKA kávé,

ATLANTIKA teát

ATLANTIKA rummal

mert csak az

ATLANTIKA

kávé, tea, rum speciális üzletben

kapható

fűszer és illatszert **káros szagától mentes**

kávé, tea, rum.

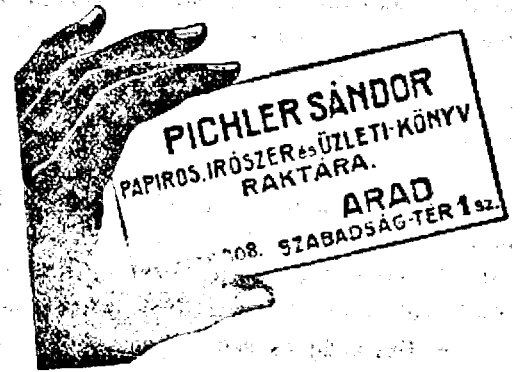
A kirakatban működésben látható villanyüzemű kávépörkölőnkkel naponta többször friss pörkölés. Eladás nagyban és kicsinyben. 421

ATLANTIKA

Kávé és tea behozatal

Arad, Andrassy-tér 20. Fischer Eliz-palota.

Városi és megyei telefon 609.

Szőlősgazdákhöz.

A szőlőpótlások rendkívüli nehézségei és sikertelensége abban leli magyarázatát, hogy ahhoz nem a megfelelő, teljesen megbízható

I. oszt. gyökérbús anyagok,

hanem mindentéle meg nem felelő ripária és oltvány lesz felhasználva.

Szőlőpótlás céljára gyoroki szőlőgazdaságomban igen bevált módon fajtiszta ripária-portális vesszőket gyökeretettek és szőlőültvényeket készítek, melyek a sikeres és eredményes szőlőpótlást mindenkinek biztosítják.

Jessék a hirdetést megfigyelni.

Vojtek Alajos

szőlőbirtokos.

Tyúkszemétől mindenki megszabadul a Hajós-féle Anagallin használata által, nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű. Ára egy üvegnek utasítással együtt **70 fillér.**

Fagyás ellen kitünő, a maga nemében páratlan jó hatású szer a „FRIGIN”. Ára egy üvegnek **70 fillér.** Fagyviszketegséget és fagydagánatokat biztosan megszüntet.

Ideális legjobb, legtartósabb gummi óvszer a „NITER”, a világ legjobb preservativa. — 6 darab egy eredeti dobozban **2 korona.**

Dr. Székely Károly aradi fogorvos „Odur” szájviz és fogpora egyedüli raktára. Egy üveg szájviz ára 2 korona, 1 doboz fogpor 1 korona.

Hajvesztő „Depillor”. E csodahatású szerrel minden oly helyről, ahol a hajnöves alkalmatlan, mint az arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. — Ára utasítással együtt **1 korona.**

Fenti szerek kaphatók az egyedül készítőnél: gyógyszerárában ARAD, Andrassy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben. —

Hajós Árpád

SZŐLŐPÓTLÁSHOZ

rendkívül gyökérdus, fajtisza

bárszal kötve készült

szőlőoltványok

továbbá 1 és 2 éves rend-

kívül gyökérdus, fajtisza

Riparia Portalis

alany bármily mennyiség-

ben kapható.

Kéretik a szükségletet előjegyeztetni.

Vojtek Alajos

szőlőgazdasága GYOROKON.

Telefon Arad 147.

Telefon Gyorok 14.

Valódi orosz, Caravan és chinai

TEÁK

eredeti csomagokban és kimérve

Valódi Jamaikai

RUMOK

Ismert saját töltésű üvegeinkben

Legelőnyösebben ösmert bevásárlási hely:

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedés

201

ARADON.

4761—1909. sz.

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy az aradi vízvezeték vizének használata tárgyában 9369 - 203 - 94. szám alatt alkotott és ma még érvényben levő szabályrendeletnek 23. szakasza értelmében megalakult bizottság által a mellékvezetékek előállításával és berendezésével összekötött munkákra vonatkozólag összeallított árjegyzéket 1909, 1910., 1911. évekre való érvénynyel a következőkben hagytuk jóvá:

Vízvezeték összeköttetés az utcai főcsőtől a vízmérőig.

1.	1 folyó méter földkiemelés és visszafurkolás	1 kor.	90 f.
2.	1 kövezet felszakítás és helyreállítás	1	50
3.	1 m ³ uj kövezet	3	60
4.	1 folyó méter asfalt felszakítása és helyreállítása		
5.	1 m ² uj asfalt (az asfalt tsg. eredeti számlájánál)	10 %	al több)
6.	1 drb. alapfal áttörése és helyreállítása	3	30
7.	1 drb. utcai főcső megfurása	6	90
8.	1 csökötő szeleppel felszerelve 80 mm. csőhöz	20	70
	100 mm. csőhöz	21	80
	1 drb. csökötő szeleppel felszerelve 15 mm. csőhöz	23	—
	200 mm. csőhöz	24	20
	225 " "	25	30
	250 " "	26	50
	300 " "	28	80
	350 " "	31	10
9.	1 drb. beépítési készlet utcai szekrényvel	18	40
10.	1 " " " szerelése	3	50
11.	folyó méter 25 mm-es horganyozott vas nyomócső	8	50
12.	1 drb. csőkapcsoló és fém boss	1	20
13.	1 drb. főelzáró fém csap 25 mm.	9	50
14.	1 drb. vízmérő akna vasajtóval rendes nagyságban	25	—
15.	1 drb. vízmérő akna öntött vas fedővel 1.20 h., 0.70 sz., 1.30 mély	75	—
16.	1 drb. összeköttetés a vízmérővel	4	—

Arad szab. kir. város tanácsának 1909. évi február hó 13-án tartott üléséből.

A városi tanács.

APRO HIRDETÉSEK.

A kinek

ismeretség híján

házasútra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisz tre,
kulcsárra,
vinczellér re,
kertészre.kulcsárra,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

Aki

bérbeadni kíván

birtokot,
házat,
vadászterületet.kocsit,
lovat,
halászatot,
telket.

Aki

eladni kíván

butort,
zongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,üzletet,
műhelyt,
lakást stb.:
vagy

Aki

mindezeket vétel vagy bérbevétel céljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban értezt, ha az

"ARADI KÖZLÖNY"

kis hirdetési

rovatát használja.

Intelligens özvegy nőnél

jó házból való fiatal emberek izletes házi kosztot azonnal és olcsón kaphatnak. Cim: Határ-utca 22. 1039

Csász, gazda

vagy erdőri állásra ajánlkozik javakorabeli ember, ki 4 nyelven beszél. Czime a kiadóban 1035

Julsufolt raktáram

következtében antiquar könyveket és különféle papírúkat beszerzési áron alól kiárusítok. Tolnai Világlapját összes kedvezményekkel eredeti árban házhoz szállítom. Krausz Paulin Színházépület. Telefon 511. 291

Gazdasszonyrak

ajánlkozik intelligens középkorú urinő, a ki a háztartást mindenben a legtökéletesebben érti. Messzebb vidékre is szívesen elmegy. Cim a kiadóhivatalban. 1027

Butorozott szoba

fürdőszoba használatl 15-étől ke-restetik ármegjelöléssel. 1032

Veszek könyvtárakat

és hangjegyeket legmagasabb áron ugy helyben, mint vidéken is. Könyvtárak kiegészítése és berendezése. Bonyilvántartási ivék. Irodai cikkek, nyomtatványok. Kerpel Izsó könyv-, papirkereskedése és kölcsönkönyvtára Aradon. 262

Kátóságilag engedélyezett

kiárusítás könyvek, papírúruk és ír-szerekben üzletáthelyezés miatt Ingusz I. és Fia könyv-, papir- és írószer kereskedésében, Weitzer János-utca. 173

Magánlak

6 szoba, fürdőszoba, nagy kert eladó. Bővebbet Tökölly Imre (halász)-utca 45. 977

Májustól kiadó

4 szobás lakás Láhner György-utca 7a. sz. a.

Szövet, barchet, flannel

és mindenféle téli áruk remek választékban Hoffmann Sándor

Arad, Színház-épület.

Vidékre mintákat készsággal küldök.

6363—1909. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. földmivvelésügyi minis-ternek 28784/IX. A-2. számú kibocsátott pályázati hirdetményét a következőkben tesszük közhírré:

A gödöllői állami ménészeti gazdaságban az 1909. év folyamán hat időszaki tanfolyam fog tartatni a következő beosztás mellett: május 1-től 18-ig földmivvelés-gazdák, május hó 24-től június 10-ig erdőőrök, június 14—27. lelkészek, július 1—18-ig és július 26-tól augusztus 12-ig néptanítók, végre augusztus 15-től 28-ig női hallgatók részére.

Czéljük ezen tanfolyamoknak, hogy azokon résztvevők a méhtenyésztés elméleti és gyakorlati ismereteit elsajátítsák, valamint, hogy a méhkaptárnak és ménészeti segédeszközöknek házilag való elkészítését is megtanulják.

Minden tanfolyam hallgatói annak tartama alatt teljes ellátásban díjtalanul részesülnek és ezenkívül azok részére, kik pályázati kérvényükben szorult anyagi helyzetüket igazolják s a m. kir. államvasutaknak a távolsági forgalom 7—16. vonalszakaszai között lévő valamelyik állomásáról jönnek, a személy és vegyes vonatok III. kocsiosztályában érvényes fél-áru menetjegy váltására jogosító igazolványt küldetik, melynek ára a visszautazás költségeivel együtt a tanfolyamról való visszautazáskor fog megtéríttetni.

Minden egyes tanfolyamra 20—20 hallgató vétetik fel. A pályázni szándékozók felhivatnak, hogy a foglalkozásuknak megfelelő tanfolyamra való felvételt kérelmező egykoronás bélyegjeggyel ellátott folyamodványukban a vármegye, lakóhely, utolsó posta és vaspálya-állomást pontosan megjelölve, azt a m. kir. földmivvelésügyi miniszterhez címzetten, felettes hatóságuk útján, az állandó alkalmaztatásban nem lévők pedig illetékes községi elöljáróságuk láttamozásával az illető tanfolyam kezdete előtt legalább egy hónappal előbb nyujtsák be.

Arad, 1909. évi február hó 26.

A városi tanács

128—1909. végreh. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az orosházi kir. járásbírósnak 1901. évi Sp. I. 591/4. sz. végzése következtében Dr. Singer Béla orosházi ügyvéd által képviselt Hoffer Ignác nagyszénási lakos javára, végrehajtást szenvedett ellen 250 kor. 26 fill. s jár. erejéig 1901. évi október hó 22-en fogantatosított biztosítási végrehajtás útján lefoglalt és 924 koronára becsült következő ingóságok, u. m. háziútorok nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a világosi kir. járásbírósnak 1908. évi V. 398/2. számú végzése folytán 250 kor. 26 fill. tőkekövetelés, 123 koronának 1897. január 1-től és 120 kor. 48 fillérnek 1900. évi április hó 20. napjától járó 5% kamatai, és eddig összesen 80 kor. 85 fillérben bírósággal már megállapított költségek erejéig Ujtazekasvarsánd községben, végrehajtást szenvedett lakásán leendő megtartására 1909. évi március hó 16-ik napjának d. u. 3 óraja határidőül kitűzve és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cikk 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik

Kelt Világos, 1909. évi február hó 28-ik napján.

Thuránszky,

1041

kir. bír. végrehajtó.

Telephon 422.

Uj asztalos műhely Aradon.

Van szerencsém a nagyérd. közönségnek b. figyelmét

Épület- és butor asztalos

műhelyemre tisztelettel felhívni.

Számos éven át volt alkalmam Budapest, München és Stuttgart előkelő műhelyeiben tapasztalatokat szerezni.

Ezen kedvező körülményeknél fogva abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy a legmegszébbmő követelményeket elégíthetem ki.

Fő elvem: pontos, tiszta, izléses és tartós munkával szolgálni.

B. pártfogást teljes tisztelettel kér

Reich Dezső

épület és butoraszttalos 601

Aradon, Aranykéz-u. 8. — Telefon 422.

OLLA
gummi különlegesség
bizonyított legjobb pró-sarvati újonság. Egy-
dül fraktár:
Vöröskereszt Drogeria
Arad, Weitzer János-u. 2.
18 szabadalom.

Köszvény, reuma
és
vesekő-
bajok-
ban
szendőknek háiból készsággal teljesen
ingyen közöm, hogy ezen bajomban javu-
lást és nehézbajomban gyógyulást találtam.
Fri. C. Nusszer, Nagyszombat f.
St. János-utca 295. 293d

Permetoró javítások elfogadtatnak

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyár-
árakon.A szivattyu hengerből a bor utolsó
cseppig kifolyik, a szőlő magvak
hajak és egyéb tisztátalanságok
azonnal továbbittatnak ezáltal a sziv-
vattyu nem romlik és a bort nem
rontatja, a gépezet jó működés-
sért 3 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

Golyó szelvényekkel. Köz-
geknek legalkalmasabb,
mert homokos és sáros víz hasz-
nátalanál sem tagadják meg a
szolgálatot, — a gép jó működés-
sért 3 évi jótállás (ingyen javítás),
hozzá való országos egységes csu-
varek és a legjobb minőségű belsőgummirozt
kendercsövek
a legolcsóbb
árban.

Kutak

a hozzávaló

csövekkel

olcsóbbak és
jobbak, mint
bármely hely-
vagy külföldi
gyárban.

Hönig-Otto

M. királyi szabadalmazott tüzi fecskendők
és szivattyu készítő.

Arad, Rákóczi-utca 27 sz.

Figyelem!

Szőlőoltványt, szőlővesszőt ne rendel-
jen addig, mig tőlem árjegyzéket nem
kér! Gyökeres oltványok ezre 140
korona, Delaware ezre 100 korona.

Cím:

5972

Szgyártó Nagy Mihály
Felsősegesd, Somogy megye.